

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาวิชาชีพครูในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้มีการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ วารสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งข้อมูลเสนอแยกประเด็นดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน
 - 1.2 กำเนิดอาเซียนและวัตถุประสงค์การจัดตั้ง
 - 1.3 สมาชิกในประชาคมอาเซียน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการคิดแก้ปัญหา
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการคิดแก้ปัญหา
 - 2.2 องค์ประกอบของกระบวนการคิดแก้ปัญหา
 - 2.3 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดแก้ปัญหา
 - 2.4 การวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน

1.1 ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียนเป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การเป็นประชาคมอาเซียน คือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิทัศน์ที่ดี โดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น แรงผลักดัน

สำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงกันที่จัดตั้งประชาคมอาเซียน อันถือเป็นการปรับปรุงตัวครั้งใหญ่และวางรากฐานของการพัฒนาของอาเซียน คือ สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ที่ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และความเสี่ยงที่อาเซียนอาจจะไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้กับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะจีนและอินเดีย ซึ่งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด

ประชาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม 2546 จากการที่ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ที่เรียกว่า “ข้อตกลงบาหลี 2” เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาจัดตั้งให้เสร็จในปี 2558

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 ประชาคมย่อย ซึ่งเปรียบเสมือนสามเสาหลักซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคมในตอนนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการให้บรรลุการเป็นประชาคมอาเซียนภายในปีเป้าหมาย 2558 โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่ไทยจะเป็นเจ้าภาพในช่วงปลายเดือน ก.พ.2552 นี้ ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนจะรับรองแผนงานหรือแผนกิจกรรมการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

1.2 กำเนิดอาเซียนและวัตถุประสงค์การจัดตั้ง

อาเซียน (ASEAN) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

(Association of Southeast Asian Nations) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 (วันอาเซียน) ในวันนั้นมีการลงนามปฏิญญากรุงเทพฯ (ปฏิญญาอาเซียน) ที่วังสราญรมย์ โดยมีผู้แทนจากประเทศผู้ก่อตั้งอาเซียน 5 ประเทศร่วมลงนาม คือ นายอาดัม มาลิก (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซีย) นายตุน อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน (รองนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย) นายนาร์ซิโซ รามอส (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศฟิลิปปินส์) นายเอส ราชารัตน์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศสิงคโปร์) พันเอก (พิเศษ) ดร.ถนัด คอมันตร์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของไทย)

การก่อตั้งอาเซียนนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ชำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคม และวัฒนธรรม การกินดีอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก ตามปฏิญญากรุงเทพฯ ซึ่งระบุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งอาเซียนไว้ 17 ประการ คือ

1) เพื่อเร่งรัดความเจริญทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และการพัฒนาด้านวัฒนธรรมในภูมิภาค ด้วยการผนึกความร่วมมือบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมและเป็นหุ้นส่วนระหว่างกัน เสริมรากฐานสำหรับประชาคมที่มีความรุ่งเรืองและสันติสุขแห่งประชาชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2) ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค โดยเคารพหลักความยุติธรรมและหลักแห่งนิติธรรมในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาค ตลอดจนยึดมั่นในหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ

3) ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร

4) จัดให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการอำนวยความสะดวก การฝึกอบรม และวิจัยทางการศึกษา วิชาชีพ วิชาการ และการบริหาร

5) ร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อการใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การขยายการค้า รวมทั้งการศึกษาปัญหาในด้านการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ การปรับปรุงบริการความสะดวกเกี่ยวกับการขนส่งและการคมนาคม และการยกระดับการครองชีพของประชาชน

6) ส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

7) ชำรงความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างอาเซียนกับองค์การระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค ที่มีความมุ่งหมายและมุ่งประสงค์คล้ายคลึงกัน ในการแสวงหาช่องทางทั้งหลายเพื่อให้มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างกัน

ก่อนที่จะรวมตัวกันเป็นอาเซียนนั้น เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2504 ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ได้ร่วมกันก่อตั้งสมาคมอาสา (Association of Southeast Asia : ASA) โดยมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกับการก่อตั้งสมาคมอาเซียน แต่ด้วยความผันผวนทางการเมืองทำให้ไม่ได้ดำเนินการต่อ จุดเริ่มต้นของสมาคมอาสา 3 ประเทศ พัฒนาสู่สมาคมอาเซียน 5 ประเทศ และปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกแล้ว 10 ประเทศ ได้แก่

สมาชิกลำดับที่ 1-5 ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ (เข้าร่วมเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510)

สมาชิกลำดับที่ 6 บรูไนดารุสซาลาม (เข้าร่วมเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ.2527)

สมาชิกลำดับที่ 7 เวียดนาม (เข้าร่วมเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2538)

สมาชิกลำดับที่ 8-9 ลาวและเมียนมาร์ (เข้าร่วมเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2540)

สมาชิกลำดับที่ 10 กัมพูชา (เข้าร่วมเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2542)

ด้วยจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับนี้ ผู้นำอาเซียนจึงมีการหารือกันเรื่องการรวมเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง สังคมและวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดแก่พลเมืองของทั้ง 10 ประเทศ โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะรวมกันเป็น “ประชาคมอาเซียน” ให้ได้ภายในปี พ.ศ.2563 (ต่อมาเลื่อนขึ้นเป็น พ.ศ.2558) และต้องบรรลุวิสัยทัศน์ทั้ง 4 ประการ คือ

1. อาเซียนจะเป็นวงสมานฉันท์แห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. อาเซียนจะเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต
3. อาเซียนจะมุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก
4. อาเซียนจะเป็นชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร

ดวงตราอาเซียน

รูปร่างข้าวสีเหลือง 10 ต้น หมายถึง ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้ง 10 ประเทศ ประเทศรวมกันเพื่อมิตรภาพและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

พื้นที่วงกลมสีแดง ขอบสีขาว และน้ำเงิน แสดงถึงความเป็นเอกภาพ

อักษร asean สีน้ำเงินใต้รวงข้าว แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกัน เพื่อความมั่นคง สันติภาพ เอกภาพ และความก้าวหน้าของประเทศสมาชิกอาเซียน

สีทั้งหมดที่ปรากฏในสัญลักษณ์ของอาเซียนเป็นสีสำคัญที่ปรากฏในธงชาติของแต่ละประเทศสมาชิก สีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพและความมั่นคง สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญและความมีพลวัติ สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ และสีเหลือง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง

คำขวัญอาเซียน

One Vision , One Identity , One Community

วิสัยทัศน์เดียว อัตลักษณ์เดียว ประชาคมเดียว

กฎบัตรอาเซียน

“กฎบัตรอาเซียน” คือ ธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดของอาเซียน เป็นความตกลงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนที่กำหนดกรอบโครงสร้างองค์กร เป้าหมาย หลักการ และกลไกที่สำคัญต่าง ๆ ภายในอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเคารพกฎ กติกาในการทำงานมากขึ้น ผู้นำอาเซียนได้ลงนามรับรองกฎบัตรอาเซียนเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2550 และมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2551

กฎบัตรอาเซียนประกอบด้วยข้อบทต่าง ๆ 13 หมวด 55 ข้อ ซึ่งมีสาระเกี่ยวกับความเป็นมาของอาเซียน เหตุผลในการจัดทำกฎบัตรอาเซียน ตลอดจนเจตนารมณ์ในการสร้างประชาคมอาเซียน

กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อารัมภบท

เรา บรรดาประชาชน ของรัฐสมาชิกแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน)

โดยมีประมุขรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาลของรัฐบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เป็นผู้แทน **รับทราบด้วยความพึงพอใจในความสำเร็จอย่างสูงและการขยายตัวของอาเซียนนับตั้งแต่มีการก่อตั้งขึ้นที่กรุงเทพมหานคร** ด้วยการประกาศใช้ปฏิญญาอาเซียน

ระลึกถึงการตัดสินใจจัดทำกฎบัตรอาเซียน ตามแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ปฏิญญากัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการจัดทำกฎบัตรอาเซียน และปฏิญญาเซบูว่าด้วยแผนแม่บทของกฎบัตรอาเซียน

ตระหนักถึงการมีผลประโยชน์ร่วมกันและการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประชาชนและรัฐสมาชิกอาเซียน ซึ่งมีความผูกพันกันทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนมีวัตถุประสงค์และชะตากรรมร่วมกัน

ได้รับแรงบันดาลใจ และรวมกันภายใต้วิสัยทัศน์เดียวกัน อัตลักษณ์เดียวกันและประชาคมที่มีความเอื้ออาทรเดียวกัน

รวมกันด้วยความปรารถนาเดียวกันและเจตจำนงร่วมกัน ที่จะดำรงอยู่ในภูมิภาคแห่งสันติภาพ ความมั่นคง และเสถียรภาพที่ถาวร มีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน มีความมั่งคั่งและความก้าวหน้าทางสังคมร่วมกัน และที่จะส่งเสริมผลประโยชน์ อุดมการณ์ และความมุ่งมั่นปรารถนาที่สำคัญของเรา

เคารพความสำคัญพื้นฐานของมิตรภาพและความร่วมมือ และหลักการแห่งอธิปไตย ความเสมอภาค บูรณภาพแห่งดินแดน การไม่แทรกแซงกัน ฉันทามติและเอกภาพในความหลากหลาย

ยึดมั่น ในหลักการแห่งประชาธิปไตย หลักนิติธรรม และธรรมาภิบาล การเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

ตกลงใจ ที่จะทำให้แน่ใจถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อประโยชน์ของประชาชนรุ่นปัจจุบันและอนาคต และตั้งมั่นให้ความเป็นอยู่ที่ดี การดำรงชีวิตและสวัสดิการของประชาชนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน

เชื่อมั่น ในความจำเป็นที่จะกระชับความสัมพันธ์ที่มีอยู่ของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับภูมิภาค เพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่มีความเหนียวแน่นทางการเมือง การรวมตัวทางเศรษฐกิจ และมีความรับผิดชอบทางสังคม เพื่อที่จะตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพต่อความท้าทายและโอกาสในปัจจุบันและอนาคต

ผูกพัน ที่จะเร่งสร้างประชาคมโดยผ่านความร่วมมือและการรวมตัวในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยประชาคมความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ตามที่ระบุไว้ในปฏิญญาบาหลี ว่าด้วยข้อตกลงอาเซียนฉบับที่ 2

ในการนี้จึงตกลงที่จะจัดทำกรอบทางกฎหมายและทางสถาบันของอาเซียนโดยกฎบัตรนี้ และ**เพื่อการนี้**ประมุขรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาลของรัฐสมาชิกอาเซียน ซึ่งมาประชุมกันที่สิงคโปร์ ในวาระประวัติศาสตร์ครบรอบ 40 ปีของการก่อตั้งอาเซียน ได้เห็นชอบกับกฎบัตรอาเซียนนี้

หมวดที่ 1 ความมุ่งประสงค์และหลักการ

ข้อ 1 ความมุ่งประสงค์

ความมุ่งประสงค์ของอาเซียน คือ

1. เพื่อธำรงรักษาและเพิ่มพูนสันติภาพ ความมั่นคง และเสถียรภาพ กับทั้งเสริมสร้างคุณค่าทางสันติภาพในภูมิภาคให้มากขึ้น
2. เพื่อเพิ่มความสามารถในการปรับตัวสู่สภาวะปกติของภูมิภาคโดยการส่งเสริมความร่วมมือด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
3. เพื่อธำรงรักษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์และปราศจากอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอื่น ๆ ทุกชนิด
4. เพื่อให้มั่นใจว่าประชาชนและรัฐสมาชิกของอาเซียนอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้โดยสันติ ในสภาวะที่เป็นธรรม มีประชาธิปไตยและมีความสมานสามัคคี
5. เพื่อสร้างตลาดและฐานการผลิตเดียวที่มีเสถียรภาพ ความมั่งคั่ง มีความสามารถในการแข่งขันสูง และมีการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจซึ่งมีการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ และการลงทุน การเคลื่อนย้ายที่ได้รับความสะดวกของนักธุรกิจ ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้มีความสามารถพิเศษและแรงงาน และการเคลื่อนย้ายอย่างเสรียิ่งขึ้นของเงินทุน
6. เพื่อบรรเทาความยากจนและลดช่องว่างการพัฒนาในอาเซียนผ่านความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและความร่วมมือ
7. เพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย เพิ่มพูนธรรมาภิบาล และหลักนิติธรรม ตลอดจนส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐสมาชิกของอาเซียน
8. เพื่อเผชิญหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักความมั่นคงที่ครอบคลุมในทุกมิติ

ต่อสิ่งทำลายทุกรูปแบบ อาชญากรรมข้ามชาติ และสิ่งทำลายข้ามพรมแดนอื่นๆ

9. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้แน่ใจว่ามีการคุ้มครองสภาพแวดล้อม ในภูมิภาค ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาค การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาค และ คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในภูมิภาค

10. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยผ่านความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นในเรื่องการศึกษาและการ เรียนรู้ตลอดชีพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพลังประชาชนและเสริมสร้าง ความเข้มแข็งแห่งประชาคมอาเซียน

11. เพื่อเพิ่มพูนความอยู่ดีกินดีและการดำรงชีวิตของประชาชนอาเซียนด้วยการให้ประชาชนมี โอกาสที่ทัดเทียมกันในการเข้าถึงการพัฒนามนุษย์ สวัสดิการสังคม และความยุติธรรม

12. เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มั่นคง และปราศจากยา เสพติด สำหรับประชาชนของอาเซียน

13. เพื่อส่งเสริมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทุกภาคส่วนของสังคมได้รับการส่งเสริม ให้มีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการรวมตัวและการสร้างประชาคมของอาเซียน

14. เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียนด้วยการส่งเสริมความสำนึกถึงความหลากหลายทาง วัฒนธรรมและมรดกของภูมิภาคยิ่งขึ้น และ

15. เพื่อธำรงไว้ซึ่งความเป็นศูนย์รวมและบทบาทเชิงรุกของอาเซียนในฐานะพลังขับเคลื่อนชั้น แรกของความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับหุ้นส่วนนอกภูมิภาค ในภาพแบบของภูมิภาคที่ เปิดกว้าง โปร่งใส และไม่ปิดกั้น

ข้อ 2 หลักการ

1. ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อ 2 อาเซียนและรัฐสมาชิกอาเซียนยืนยัน และยึดมั่นในหลักการพื้นฐานที่ปรากฏในปฏิญญา ความตกลง อนุสัญญา ข้อตกลง สนธิสัญญา และตราสารอื่น ๆ ของอาเซียน

2. อาเซียนและรัฐสมาชิกอาเซียนจะปฏิบัติตามหลักการดังต่อไปนี้

(ก) การเคารพเอกราช อธิปไตย ความเสมอภาค บูรณภาพแห่งดินแดน และอัตลักษณ์แห่งชาติ ของรัฐสมาชิกอาเซียนทั้งปวง

(ข) ความผูกพันและความรับผิดชอบร่วมกันในการเพิ่มพูนสันติภาพ ความมั่นคงและ ความมั่งคั่งของภูมิภาค

(ค) การไม่ใช้การรุกราน และการข่มขู่ว่าจะใช้หรือการใช้กำลังหรือการกระทำอื่นใดในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ

(ง) การอาศัยการระงับข้อพิพาทโดยสันติ

(จ) การไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐสมาชิกอาเซียน

(ฉ) การเคารพสิทธิของรัฐสมาชิกทุกรัฐในการดำรงประชาชาติของตนโดยปราศจากการแทรกแซง การบ่อนทำลาย และการบังคับ จากภายนอก

(ช) การปรึกษาหารือที่เพิ่มพูนขึ้นในเรื่องที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อผลประโยชน์ร่วมกันของอาเซียน

(ซ) การยึดมั่นต่อหลักนิติธรรม ธรรมาภิบาล หลักการประชาธิปไตยและรัฐบาลตาม รัฐธรรมนูญ

(ฌ) การเคารพเสรีภาพพื้นฐาน การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม

(ญ) การยึดถือกฎบัตรสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ที่รัฐสมาชิกอาเซียนยอมรับ

(ฎ) การละเว้นจากการมีส่วนร่วมในนโยบายหรือกิจกรรมใดๆ รวมถึงการใช้ดินแดนของตน ซึ่งดำเนินการโดยรัฐสมาชิกอาเซียนหรือรัฐที่มีใช่สมาชิกอาเซียนหรือผู้กระทำที่ไม่ใช่รัฐใดๆ ซึ่งคุกคามอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน หรือเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจของรัฐสมาชิกอาเซียน

(ฏ) การเคารพในวัฒนธรรม ภาษาและศาสนาที่แตกต่างของประชาชนอาเซียน โดยเน้นคุณค่าร่วมกันของประชาชนอาเซียนในจิตวิญญาณของเอกภาพในความหลากหลาย

(ฐ) ความเป็นศูนย์รวมของอาเซียนในความสัมพันธ์ภายนอกทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยคงไว้ซึ่งความร่วมมืออย่างแข็งขัน การมองไปภายนอก การไม่ปิดกั้นและการไม่เลือกปฏิบัติ และ

(ฑ) การยึดมั่นในกฎการค้าพหุภาคีและระบอบของอาเซียนซึ่งมีกฎเป็นพื้นฐาน สำหรับการปฏิบัติตามข้อผูกพันทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และการลดอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อไปสู่การจัดการที่ดกกันทั้งปวงต่อการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ในระบบเศรษฐกิจซึ่งขับเคลื่อนโดยตลาด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

หมวดที่ 2 สถาปบุคคลตามกฎหมาย

ข้อ 3 สถาปบุคคลตามกฎหมายของอาเซียน

อาเซียนในฐานะองค์การระหว่างประเทศในระดับรัฐบาล ได้รับสถาปบุคคลตามกฎหมายโดยกฎบัตรนี้

หมวดที่ 3 สมาชิกภาพ

ข้อ 4 รัฐสมาชิก

รัฐสมาชิกอาเซียน ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ข้อ 5 สิทธิและพันธกรณี

1. ให้รัฐสมาชิกมีสิทธิและพันธกรณีที่เท่าเทียมกันภายใต้กฎบัตรนี้
2. ให้รัฐสมาชิกมีมาตรการที่จำเป็นทุกประการอันรวมถึงการออกกฎหมายภายในที่เหมาะสมเพื่ออนุวัติบทบัญญัติของกฎบัตรนี้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีทั้งหมดของรัฐสมาชิก
3. ในกรณีการละเมิดกฎบัตรอย่างร้ายแรง หรือการไม่ปฏิบัติตาม ให้นำข้อ 20 มาใช้บังคับ

ข้อ 6 การรับสมาชิกใหม่

1. กระบวนการในการสมัครและการรับสมาชิกของอาเซียนให้กำหนดโดยคณะมนตรีประสานงานอาเซียน
2. การรับสมาชิกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้
 - (ก) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อันเป็นที่ยอมรับว่าอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 - (ข) การยอมรับโดยรัฐสมาชิกอาเซียนทั้งปวง
 - (ค) การตกลงที่จะผูกพันและเคารพกฎบัตรนี้ และ
 - (ง) ความสามารถและความเต็มใจที่จะปฏิบัติพันธกรณีของสมาชิกภาพ
3. การรับสมาชิกให้ตัดสินโดยฉันทามติโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ตามข้อเสนอแนะ

ของคณะมนตรีประสานงานอาเซียน

4. รัฐผู้สมัครจะได้รับเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนเมื่อได้ลงนามภาคยานุวัติสารกฎบัตรนี้

หมวดที่ 4 องค์กร

ข้อ 7 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

1. ให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนประกอบด้วยประมุขของรัฐ หรือ หัวหน้ารัฐบาลของรัฐสมาชิก
 2. ให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน:
 - (ก) เป็นองค์กรสูงสุดในการกำหนดนโยบายของอาเซียน
 - (ข) พิจารณาหารือ ให้แนวนโยบาย และตัดสินใจในประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของอาเซียน ในเรื่องสำคัญที่เป็นผลประโยชน์ของรัฐสมาชิก และในทุกประเด็นที่ได้มีการนำเสนอต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนโดยคณะมนตรีประสานงานอาเซียน คณะมนตรีประชาคมอาเซียน และองค์กรระดับรัฐมนตรีเฉพาะสาขา
 - (ค) สั่งการให้รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องในแต่ละคณะมนตรีที่เกี่ยวข้องให้จัดการประชุมเฉพาะกิจระหว่างรัฐมนตรี และหารือประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับอาเซียน ที่มีลักษณะคาบเกี่ยวระหว่างคณะมนตรีประชาคมอาเซียนต่างๆ ทั้งนี้ ให้คณะมนตรีประสานงานอาเซียนรับรองกฎการดำเนินการประชุมดังกล่าว
 - (ง) ตอบสนองสถานการณ์ฉุกเฉินที่กระทบต่ออาเซียนโดยดำเนินมาตรการที่เหมาะสม
 - (จ) ตัดสินใจในเรื่องที่มีการนำเสนอต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนภายใต้หมวดที่ 7 และ 8
 - (ฉ) อนุมัติการจัดตั้งและการยุบองค์กรระดับรัฐมนตรีเฉพาะสาขาและสถาบันอื่น ๆ ของอาเซียน
- และ
- (ข) แต่งตั้งเลขาธิการอาเซียน ที่มีชั้นและสถานะเทียบเท่ารัฐมนตรีซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่ โดยได้รับความไว้วางใจและตามความพอใจของประมุขของรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาล ตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน
3. ให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน
 - (ก) จัดประชุมสองครั้งต่อปี และให้รัฐสมาชิกซึ่งเป็นประธานอาเซียนเป็นเจ้าภาพ และ
 - (ข) เรียกประชุม เมื่อมีความจำเป็น ในฐานะการประชุมพิเศษหรือเฉพาะกิจ โดยมีประธานการประชุมเป็นรัฐสมาชิกซึ่งเป็นประธานอาเซียน โดยจัดในสถานที่ที่รัฐสมาชิกอาเซียนจะตกลงกัน

ข้อ 8 คณะมนตรีประสานงานอาเซียน

1. ให้คณะมนตรีประสานงานอาเซียนประกอบด้วยรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน และประชุมกันอย่างน้อยสองครั้งต่อปี
2. ให้คณะมนตรีประสานงานอาเซียน
 - (ก) เตรียมการประชุมของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน
 - (ข) ประสานการอนุวัติความตกลงและข้อตัดสินใจของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

(ค) ประสานงานกับคณะมนตรีประชาคมอาเซียนต่างๆ เพื่อเพิ่มความสอดคล้องกันของนโยบาย ประสิทธิภาพ และความร่วมมือระหว่างกัน

(ง) ประสานงานรายงานของคณะมนตรีประชาคมอาเซียน ซึ่งเสนอที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

(จ) พิจารณารายงานประจำปีของเลขาธิการอาเซียนเกี่ยวกับงานของอาเซียน

(ฉ) พิจารณารายงานของเลขาธิการอาเซียนเกี่ยวกับหน้าที่และการดำเนินงานของสำนักงาน เลขาธิการอาเซียนและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ช) เห็นชอบการแต่งตั้งและการยุติน้ำที่ของรองเลขาธิการอาเซียน ตามข้อเสนอแนะของ เลขาธิการอาเซียน และ

(ซ) ปฏิบัติภารกิจอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรนี้ หรือหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายจาก ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

3. ให้คณะมนตรีประสานงานอาเซียนได้รับการสนับสนุนโดยเจ้าหน้าที่อาวุโสที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 9 คณะมนตรีประชาคมอาเซียนต่าง ๆ

1. ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนต่างๆ ประกอบด้วยคณะมนตรีประชาคมการเมืองและความ มั่นคงอาเซียน คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรม อาเซียน

2. ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะมีองค์กรระดับรัฐมนตรีเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องใน ขอบข่ายการดำเนินงานของตน

3. ให้รัฐสมาชิกแต่ละรัฐแต่งตั้งผู้แทนของรัฐตนสำหรับการประชุมคณะมนตรีประชาคมอาเซียน แต่ละคณะ

4. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละเสาหลักของเสาหลักทั้งสามของประชาคมอาเซียน ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะ

(ก) ทำให้แน่ใจว่ามีการอนุมัติข้อตัดสินใจของที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่เกี่ยวข้อง

(ข) ประสานการปฏิบัติงานของสาขาต่างๆ ที่อยู่ในขอบข่ายการดำเนินงานของตน และใน ประเด็นซึ่งคาบเกี่ยวกับคณะมนตรีประชาคมอื่นๆ และ

(ค) เสนอรายงานและข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในขอบข่าย การ ดำเนินงานของตน

5. ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะประชุมกันอย่างน้อยสองครั้งต่อปี และมี ประธานการประชุมเป็นรัฐมนตรีที่เหมาะสมจากรัฐสมาชิกซึ่งเป็นประธานอาเซียน

6. ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่อาวุโสที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 10 องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา

1. ให้องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา

(ก) ดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรที่มีอยู่

(ข) ปฏิบัติตามความตกลงและข้อตัดสินใจของที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่อยู่ในขอบข่ายการดำเนินงานของแต่ละองค์กร

(ค) เสริมสร้างความร่วมมือในสาขาของแต่ละองค์กรให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อสนับสนุนการรวมตัวของอาเซียนและการสร้างประชาคมอาเซียน และ

(ง) เสนอรายงานและข้อเสนอแนะต่อคณะมนตรีประชาคมอาเซียนของแต่ละองค์กร

2. องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขาแต่ละองค์กรอาจมีเจ้าหน้าที่อาวุโสและองค์กรย่อยที่เกี่ยวข้องในขอบข่ายการดำเนินงานของตนตามที่ระบุในภาคผนวก 1 เพื่อดำเนินหน้าที่ของตน ภาคผนวกดังกล่าวอาจได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย โดยเลขาธิการอาเซียนตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการของผู้แทนถาวรประจำอาเซียน โดยไม่ต้องใช้บทบัญญัติว่าด้วยการแก้ไขภายใต้กฎบัตรนี้

ข้อ 11 เลขาธิการอาเซียนและสำนักงานเลขาธิการอาเซียน

1. ให้เลขาธิการอาเซียนได้รับการแต่งตั้งโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งห้าปีที่ไม่สามารถต่ออายุได้ และให้ได้รับการเลือกจากคนชาติของรัฐสมาชิกอาเซียนบนพื้นฐานของการหมุนเวียนตามลำดับตัวอักษร โดยคำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริต ความสามารถ รวมถึงประสบการณ์ทางวิชาชีพ และความเท่าเทียมกันทางเพศ

2. ให้เลขาธิการอาเซียน

(ก) ปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งระดับสูงนี้ โดยเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎบัตรฉบับนี้และตราสาร พิธีสาร และแนวปฏิบัติที่มีอยู่ของอาเซียนที่เกี่ยวข้อง

(ข) อำนวยความสะดวกและสอดส่องดูแลความคืบหน้าในการอนุวัติความตกลงและข้อตัดสินใจของอาเซียน และเสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับงานของอาเซียนต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

(ค) เข้าร่วมในการประชุมต่างๆ ของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน คณะมนตรีประชาคมอาเซียน คณะมนตรีประสานงานอาเซียน และองค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา และการประชุมอาเซียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ง) เสนอข้อคิดเห็นของอาเซียนและเข้าร่วมการประชุมกับภาคีภายนอกตามแนวนโยบาย ที่ได้รับความเห็นชอบและตามอำนาจหน้าที่ ที่เลขาธิการอาเซียนได้รับมอบหมาย และ

(จ) เสนอแนะการแต่งตั้งและการยุติหน้าที่ของรองเลขาธิการอาเซียนต่อคณะมนตรีประสานงาน อาเซียน เพื่อให้ความเห็นชอบ

3. ให้เลขาธิการอาเซียนเป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของอาเซียนด้วย

4. ให้เลขาธิการอาเซียนได้รับการสนับสนุนจากรองเลขาธิการอาเซียนสี่คน ซึ่งมีชั้นและสถานะ ของรัฐมนตรีช่วยว่าการ โดยให้รองเลขาธิการอาเซียนรับผิดชอบต่อเลขาธิการอาเซียนในการปฏิบัติหน้าที่ ของตน

5. รองเลขาธิการอาเซียนทั้งสี่คนต้องมีสัญชาติที่แตกต่างจากเลขาธิการอาเซียนและมาจากรัฐ สมาชิกที่แตกต่างกันสี่รัฐสมาชิกอาเซียน

6. ให้รองเลขาธิการอาเซียนสี่คน ประกอบด้วย

(ก) รองเลขาธิการอาเซียนสองคน ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปีที่ไม่สามารถต่ออายุได้ ซึ่ง ได้รับเลือกจากคนชาติของรัฐสมาชิกอาเซียน บนพื้นฐานของการหมุนเวียนตามลำดับตัวอักษร โดย คำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริต คุณสมบัติ ความสามารถ ประสบการณ์ และความเท่าเทียมกัน ทางเพศ และ

(ข) รองเลขาธิการอาเซียนสองคน ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี และอาจต่ออายุได้อีกสามปี ให้รองเลขาธิการอาเซียนสองคนนี้ได้รับการคัดเลือกโดยเปิดกว้างบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถ

7. ให้สำนักเลขาธิการอาเซียนประกอบด้วยเลขาธิการอาเซียนและพนักงานตามที่จำเป็น

8. ให้เลขาธิการอาเซียนและพนักงาน

(ก) ยึดมั่นในมาตรฐานสูงสุดของความซื่อสัตย์สุจริต ความมีประสิทธิภาพ และความสามารถ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(ข) ไม่ขอหรือรับคำสั่งจากรัฐบาลหรือภาคีภายนอกอาเซียนใดๆ และ

(ค) ละเว้นจากการดำเนินการใด ซึ่งอาจมีผลสะท้อนถึงตำแหน่งหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็น เจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการอาเซียน ซึ่งรับผิดชอบต่ออาเซียนเท่านั้น

9. รัฐสมาชิกอาเซียนแต่ละรัฐรับที่จะเคารพในลักษณะความเป็นอาเซียนโดยเฉพาะของ ความรับผิดชอบของเลขาธิการอาเซียนและพนักงาน และจะไม่แสวงหาที่จะมีอิทธิพลต่อเลขาธิการ อาเซียนและพนักงาน ในการปฏิบัติตามความรับผิดชอบของบุคคลเหล่านั้น

ข้อ 12 คณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน

1. ให้รัฐสมาชิกอาเซียนแต่ละรัฐแต่งตั้งผู้แทนถาวรประจำอาเซียนหนึ่งคน ในระดับเอกอัครราชทูตที่มีถิ่นพำนัก ณ กรุงจาการ์ตา
2. ผู้แทนถาวรรวมกันตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการผู้แทนถาวร ซึ่งจะต้อง
 - (ก) สนับสนุนการทำงานของคณะมนตรีประชาคมอาเซียนและองค์การระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา
 - (ข) ประสานงานกับสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ และองค์การระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขาอื่นๆ
 - (ค) ติดต่อประสานงานกับเลขาธิการอาเซียนและสำนักเลขาธิการอาเซียนในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานของตน
 - (ง) อำนวยความสะดวกความร่วมมือของอาเซียนกับหุ้นส่วนภายนอก และ
 - (จ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่อาจกำหนดโดยคณะมนตรีประสานงานอาเซียน

ข้อ 13 สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ

- ให้รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจัดตั้งสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ ซึ่งจะต้อง
- (ก) ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลางแห่งชาติ
 - (ข) เป็นหน่วยงานระดับชาติ ซึ่งเก็บรักษาข้อสนเทศในเรื่องที่ทั้งปวงเกี่ยวกับอาเซียน
 - (ค) ประสานงานระดับชาติเกี่ยวกับการอนุมัติข้อตัดสินใจของอาเซียน
 - (ง) ประสานงานและสนับสนุนการเตรียมการระดับชาติของการประชุมอาเซียน
 - (จ) ส่งเสริมอัตลักษณ์และความสำนึกเกี่ยวกับอาเซียนในระดับชาติ และ
 - (ฉ) มีส่วนร่วมสร้างประชาคมอาเซียน

ข้อ 14 องค์การสิทธิมนุษยชนอาเซียน

1. โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหลักการของกฎบัตรอาเซียนเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ให้อาเซียนจัดตั้งองค์การสิทธิมนุษยชนอาเซียนขึ้น
2. องค์การสิทธิมนุษยชนอาเซียนจะต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งจะกำหนดโดยที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน

ข้อ 15 มูลนิธิอาเซียน

1. ให้มูลนิธิอาเซียนสนับสนุนเลขาธิการอาเซียนและดำเนินการร่วมกับองค์กรของอาเซียนที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียน โดยการส่งเสริมความสำนึกที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับ

อัตลักษณ์ของอาเซียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชน และการดำเนินการร่วมกันที่ใกล้ชิดระหว่างภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม นักวิชาการ และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ในอาเซียน

2. ให้มูลนิธิอาเซียนรับผิดชอบต่อเลขาธิการอาเซียน ผู้ซึ่งจะต้องเสนอรายงานต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนผ่านคณะมนตรีประสานงานอาเซียน

หมวดที่ 5 องค์ภาวะที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน

ข้อ 16 องค์ภาวะที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน

1. อาเซียนอาจมีความสัมพันธ์กับองค์ภาวะซึ่งสนับสนุนกฎบัตรอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์และหลักการของอาเซียน องค์ภาวะที่มีความสัมพันธ์เหล่านี้ระบุอยู่ในภาคผนวก 2

2. ให้คณะกรรมการผู้แทนถาวรบัญญัติกฎว่าด้วยขั้นตอนดำเนินงานและหลักเกณฑ์สำหรับการมีความสัมพันธ์ตามข้อเสนอแนะของเลขาธิการอาเซียน

ภาคผนวก 2 อาจได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยโดยเลขาธิการอาเซียนตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้แทนถาวร โดยไม่ต้องใช้บทบัญญัติว่าด้วยการแก้ไขภายใต้กฎบัตรนี้

หมวด 6 ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์

ข้อ 17 ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ของอาเซียน

1. ให้อาเซียนได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันในดินแดนของรัฐสมาชิกเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุความมุ่งประสงค์ของอาเซียน

2. ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์จะถูกกำหนดไว้ในความตกลงต่างหากระหว่างอาเซียนและรัฐสมาชิกเจ้าภาพ

ข้อ 18 ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ของเลขาธิการอาเซียนและพนักงานของสำนักเลขาธิการอาเซียน

1. ให้เลขาธิการอาเซียนและพนักงานของสำนักเลขาธิการอาเซียนที่เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นทางการของอาเซียนหรือเป็นตัวแทนของอาเซียนในรัฐสมาชิก ได้รับความคุ้มกันและเอกสิทธิ์เท่าที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างอิสระของตน

2. ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ภายใต้ข้อนี้จะถูกกำหนดไว้ในความตกลงต่างหากของอาเซียน

ข้อ 19 ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ของผู้แทนถาวรและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของอาเซียน

3. ให้ผู้แทนถาวรของรัฐสมาชิกประจำอาเซียนและเจ้าหน้าที่ของรัฐสมาชิกที่เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นทางการของอาเซียนหรือเป็นตัวแทนของอาเซียนในรัฐสมาชิก ได้รับความคุ้มกันและเอกสิทธิ์เท่าที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

4. ให้ความคุ้มครองและเอกสิทธิ์ของผู้แทนถาวรและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของอาเซียนอยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961 หรือเป็นไปตามกฎหมายภายในของรัฐสมาชิกอาเซียนที่เกี่ยวข้อง

หมวด 7 การตัดสินใจ

ข้อ 20 การปรึกษาหารือและฉันทามติ

1. โดยหลักการพื้นฐาน ให้การตัดสินใจของอาเซียนอยู่บนพื้นฐานของการปรึกษาหารือและฉันทามติ
2. หากไม่สามารถหาฉันทามติได้ ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนอาจตัดสินใจว่า การตัดสินใจเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใด จะสามารถทำได้อย่างไร
3. ไม่มีความใดในวรรค 1 และ 2 ของข้อนี้กระทบถึงวิธีการตัดสินใจที่ระบุอยู่ในตราสารทางกฎหมายของอาเซียนที่เกี่ยวข้อง
4. ในกรณีที่มีการละเมิดกฎบัตรอย่างร้ายแรง หรือการไม่ปฏิบัติตาม ให้เสนอเรื่องดังกล่าวไปยังที่ประชุมสุดยอดอาเซียนเพื่อตัดสินใจ

ข้อ 21 การอนุวัติและขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะบัญญัติกฎว่าด้วยขั้นตอนการดำเนินงานของตนเอง
2. ในการอนุวัติข้อผูกพันด้านเศรษฐกิจ อาจนำสูตรการเข้าร่วมแบบยืดหยุ่นรวมถึงสูตรอาเซียนที่ไม่รวมสมาชิกบางรัฐมาใช้ หากมีฉันทามติ

หมวด 8 การระงับข้อพิพาท

ข้อ 22 หลักการทั่วไป

1. รัฐสมาชิกต้องพยายามที่จะระงับข้อพิพาททั้งปวงอย่างสันติให้ทันท่วงที โดยผ่านการสนทนา การปรึกษาหารือ และการเจรจา
2. ให้อาเซียนจัดตั้งและดำรงไว้ซึ่งกลไกการระงับข้อพิพาทในทุกสาขาความร่วมมือของอาเซียน

ข้อ 23 คนกลางที่มีตำแหน่งหน้าที่น่าเชื่อถือ การประนีประนอม และการไกล่เกลี่ย

1. รัฐสมาชิกที่เป็นคู่กรณีในข้อพิพาทอาจจะตกลงกันเมื่อใดก็ได้ที่จะใช้คนกลางที่มีตำแหน่งหน้าที่น่าเชื่อถือ การประนีประนอม หรือการไกล่เกลี่ย เพื่อระงับข้อพิพาทภายในระยะเวลาที่ตกลงกัน

2. คู่กรณีในข้อพิพาทอาจร้องขอให้ประธานอาเซียน หรือเลขาธิการอาเซียน ทำหน้าที่ โดยตำแหน่ง ในการเป็นคนกลางที่มีตำแหน่งหน้าที่น่าเชื่อถือ การประนีประนอม หรือการไกล่เกลี่ย

ข้อ 24 กลไกระงับข้อพิพาทตามตราสารเฉพาะ

1. ให้ระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับตราสารเฉพาะของอาเซียนโดยกลไกและขั้นตอน การดำเนินการที่กำหนดไว้ในตราสารนั้นๆ
2. ให้ระงับข้อพิพาทที่ไม่เกี่ยวข้องกับการตีความหรือการใช้ตราสารอาเซียนใด ๆ โดยสันติตาม สนธิสัญญาทางไมตรีและความร่วมมือแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และตามกฎหมายว่าด้วยขั้นตอน การดำเนินงานของสนธิสัญญาดังกล่าว
3. ในกรณีที่มีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะ ให้ระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการตีความ หรือการใช้ความตกลงทางเศรษฐกิจของอาเซียนตามพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน

ข้อ 25 การจัดตั้งกลไกระงับข้อพิพาท

ในกรณีที่มีได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะ ให้มีการจัดตั้งกลไกระงับข้อพิพาท ที่เหมาะสม รวมถึงอนุญาโตตุลาการ สำหรับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการตีความหรือการใช้กฎบัตรนี้ และ ตราสารอาเซียนอื่น ๆ

ข้อ 26 ข้อพิพาทที่มีอาจะระงับได้

ในกรณีที่ยังคงระงับข้อพิพาทไม่ได้ ภายหลังจากใช้บทบัญญัติก่อนหน้านี้ในหมวดนี้แล้ว ให้เสนอข้อพิพาทนั้นไปยังที่ประชุมสุดยอดอาเซียน เพื่อตัดสิน

ข้อ 27 การปฏิบัติตาม

1. เลขาธิการอาเซียนโดยการช่วยเหลือจากสำนักเลขาธิการอาเซียน หรือ องค์กรอาเซียนอื่นๆ ที่ ได้รับแต่งตั้ง จะสอดส่องดูแลการปฏิบัติตามผลการวินิจฉัย ข้อเสนอแนะ หรือข้อตัดสินใจ ซึ่งเป็นผลจาก กลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน และส่งรายงานไปยังที่ประชุมสุดยอดอาเซียน
2. รัฐสมาชิกที่ได้รับผลกระทบจากการไม่ปฏิบัติตามผลการวินิจฉัย ข้อเสนอแนะ หรือ ข้อตัดสินใจ ซึ่งเป็นผลจากกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน อาจส่งเรื่องไปยังที่ประชุมสุดยอดอาเซียนเพื่อ ตัดสิน

ข้อ 28 บทบัญญัติของกฎบัตรสหประชาชาติ และกระบวนการระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่นในกฎบัตรนี้ รัฐสมาชิกยังคงไว้ซึ่งสิทธิที่จะใช้วิธีการระงับ ข้อพิพาทอย่างสันติที่ระบุไว้ในข้อ 33(1) ของกฎบัตรสหประชาชาติ หรือตราสารทากูมาฮายระหว่าง ประเทศอื่น ๆ ที่รัฐสมาชิกพิพาทเป็นภาคี

หมวด 9 งบประมาณและการเงิน

ข้อ 29 หลักการทั่วไป

1. อาเซียนจะต้องกำหนดกฎและขั้นตอนการดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
2. อาเซียนจะต้องปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการทางการเงินที่ดีและระเบียบวินัยด้านงบประมาณ
3. บัญชีการเงินจะต้องได้รับการตรวจสอบภายในและภายนอก

ข้อ 30 งบประมาณสำหรับการดำเนินงานและการเงินของสำนักเลขาธิการอาเซียน

1. สำนักเลขาธิการอาเซียนจะต้องได้รับทรัพยากรทางการเงินที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. งบประมาณสำหรับการดำเนินงานของสำนักเลขาธิการอาเซียนจะต้องมาจากรัฐสมาชิกอาเซียนโดยเงินบริจาคประจำปีรัฐละเท่าๆ กัน ซึ่งจะต้องส่งให้ทันกำหนด
3. เลขาธิการจะต้องเตรียมงบประมาณสำหรับการดำเนินงานประจำปีของสำนักเลขาธิการอาเซียนเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะมนตรีประสานงานอาเซียน โดยคำแนะนำของคณะกรรมการผู้แทนถาวร
4. สำนักเลขาธิการอาเซียนจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎและขั้นตอนการดำเนินงานทางการเงินที่กำหนดโดยคณะมนตรีประสานงานอาเซียน โดยคำแนะนำของคณะกรรมการผู้แทนถาวร

หมวด 10 การบริหารและขั้นตอนการดำเนินงาน

ข้อ 31 ประธานอาเซียน

1. ตำแหน่งประธานอาเซียนให้หมุนเวียนทุกปี บนพื้นฐานของลำดับอักษรของชื่อภาษาอังกฤษของรัฐสมาชิก
2. ในหนึ่งปีปฏิทิน อาเซียนจะมีตำแหน่งประธานหนึ่งเดียว โดยรัฐสมาชิกที่รับตำแหน่งประธานนั้นจะทำหน้าที่เป็นประธานของ
 - (ก) การประชุมสุดยอดอาเซียน และการประชุมสุดยอดที่เกี่ยวข้อง
 - (ข) คณะมนตรีประสานงานอาเซียน
 - (ค) คณะมนตรีประชาคมอาเซียนทั้งสามคณะ
 - (ง) องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขาและเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่เกี่ยวข้อง ตามที่เหมาะสม

และ

- (จ) คณะกรรมการผู้แทนถาวร

ข้อ 32 บทบาทของประธานอาเซียน

1. รัฐสมาชิกที่ดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนจะต้อง

(ก) ส่งเสริมและเพิ่มพูนผลประโยชน์ และความเป็นอยู่ที่ดีของอาเซียน รวมถึงความพยายามในการสร้างประชาคมอาเซียนอย่างแข็งแกร่ง โดยการริเริ่มทางนโยบาย การประสานงาน ฉันทามติ และความร่วมมือ

(ข) ทำให้แน่ใจว่ามีความเป็นศูนย์รวมของอาเซียน

(ค) ทำให้แน่ใจว่ามีการตอบสนองต่อปัญหาเร่งด่วนหรือสถานการณ์วิกฤติที่มีผลกระทบต่ออาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วถึง รวมถึงจัดให้มีคนกลางที่มีตำแหน่งน่าเชื่อถือและการจัดการอื่น เช่นว่า เพื่อแก้ไขข้อกั่วงวลเหล่านี้โดยทันที

(ง) เป็นตัวแทนของอาเซียนในการเสริมสร้างและส่งเสริมความสัมพันธ์กับหุ้นส่วน ภายนอกภูมิภาคให้ใกล้ชิดขึ้น และ

(จ) ปฏิบัติภารกิจและหน้าที่อื่นตามที่อาจได้รับมอบหมาย

ข้อ 33 พิธีการและแนวปฏิบัติทางการทูต

อาเซียนและรัฐสมาชิกจะต้องยึดมั่นในพิธีการและแนวปฏิบัติทางการทูตที่มีอยู่ในการดำเนินกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน การเปลี่ยนแปลงใดๆ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะมนตรีประสานงานอาเซียน โดยคำแนะนำของคณะกรรมการผู้แทนถาวร

ข้อ 34 ภาษาทำงานของอาเซียน

ภาษาทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ

หมวด 11 อัตลักษณ์และสัญลักษณ์

ข้อ 35 อัตลักษณ์ของอาเซียน

อาเซียนจะต้องส่งเสริมอัตลักษณ์ร่วมกันของตนและความรู้สึกเป็นเจ้าของในหมู่ประชาชนของตน เพื่อให้บรรลุชะตา เป้าหมาย และคุณค่าร่วมกันของอาเซียน

ข้อ 36 คำขวัญของอาเซียน

คำขวัญของอาเซียน คือ “วิสัยทัศน์เดียว อัตลักษณ์เดียว ประชาคมเดียว”

ข้อ 37 ธงอาเซียน

ธงอาเซียนจะเป็นตามที่แสดงไว้ในภาคผนวก 3

ข้อ 38 ดวงตราอาเซียน

ดวงตราอาเซียนจะเป็นตามที่แสดงไว้ในภาคผนวก 4

ข้อ 39 วันอาเซียน

ให้วันที่ 8 สิงหาคม เป็นวันอาเซียน

ข้อ 40 เพลงประจำอาเซียน

ให้อาเซียนมีเพลงประจำอาเซียน

หมวด 12 ความสัมพันธ์ภายนอก**ข้อ 41 การดำเนินความสัมพันธ์ภายนอก**

1. อาเซียนจะต้องพัฒนาความสัมพันธ์ฉันท์มิตร และการเจรจา ความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน กับประเทศ องค์กรและสถาบันระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาคและระหว่างประเทศ
2. ความสัมพันธ์ภายนอกของอาเซียนจะยึดมั่นในวัตถุประสงค์และหลักการที่วางไว้ในกฎบัตรนี้
3. อาเซียนจะเป็นพลังขับเคลื่อนขั้นแรกในการจัดการภูมิภาคที่อาเซียนได้ริเริ่มขึ้น และดำรงไว้ซึ่งความเป็นศูนย์รวมของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาคและการสร้างประชาคม
4. ในการดำเนินความสัมพันธ์ภายนอกของอาเซียน รัฐสมาชิกจะประสานงานและพยายามพัฒนาทำที่ร่วมและดำเนินการร่วมกัน บนพื้นฐานของเอกภาพและความสามัคคี
5. แนวนโยบายยุทธศาสตร์ของความสัมพันธ์ภายนอกของอาเซียนให้กำหนดโดยที่ประชุม สูดยอดอาเซียนโดยการเสนอแนะของที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน
6. ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนจะทำให้แน่ใจว่าความสัมพันธ์ภายนอกของอาเซียนดำเนินไปอย่างเสมอต้นเสมอปลายและเป็นไปในทางที่สอดคล้องกัน
7. อาเซียนสามารถทำความตกลงกับประเทศ หรือองค์กรและสถาบันระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และระหว่างประเทศ กระบวนการทำความตกลงดังกล่าวให้กำหนดโดยคณะมนตรีประสานงานอาเซียน โดยการหารือกับคณะมนตรีประชาคมอาเซียน

ข้อ 42 ผู้ประสานงานกับคู่เจรจา

1. ในฐานะผู้ประสานงานประเทศ ให้รัฐสมาชิกผลัดกันรับผิดชอบภาพรวมการประสานงานและส่งเสริมผลประโยชน์ของอาเซียนในความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาที่เกี่ยวข้อง องค์กร และสถาบันระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
2. ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับหุ้นส่วนภายนอก นอกจากหน้าที่อื่นแล้ว ให้ผู้ประสานงานประเทศ

(ก) เป็นผู้แทนอาเซียน และเพิ่มพูนความสัมพันธ์ บนพื้นฐานของความเคารพซึ่งกันและกันและความเสมอภาค โดยสอดคล้องกับหลักการของอาเซียน

(ข) เป็นประธานร่วมในการประชุมที่เกี่ยวข้องระหว่างอาเซียนและหุ้นส่วนภายนอก และ

(ค) รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการอาเซียนในประเทศที่สามและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 43 คณะกรรมการอาเซียนในประเทศที่สามและองค์การระหว่างประเทศ

1. คณะกรรมการอาเซียนในประเทศที่สามอาจตั้งขึ้นในประเทศที่มีใช้สมาชิกอาเซียน ประกอบด้วยหัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตของรัฐสมาชิกอาเซียน คณะกรรมการในลักษณะเดียวกัน อาจจัดตั้งขึ้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศต่างๆ คณะกรรมการเช่นว่าจะต้องส่งเสริมผลประโยชน์และอัตลักษณ์ของอาเซียนในประเทศและองค์การระหว่างประเทศเจ้าภาพ

2. ให้ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกำหนดกฎว่าด้วยขั้นตอนการดำเนินงานของคณะกรรมการเช่นว่า

ข้อ 44 สถานภาพของภาคีภายนอก

1. ในการดำเนินความสัมพันธ์ภายนอกของอาเซียน ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนอาจมอบสถานภาพอย่างเป็นทางการให้แก่ภาคีภายนอกในฐานะประเทศคู่เจรจา ประเทศคู่เจรจาเฉพาะด้าน หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ผู้สังเกตการณ์พิเศษ ผู้ได้รับเชิญ หรือสถานภาพอื่นที่อาจจัดตั้งขึ้นต่อไป

2. อาเซียนอาจเชิญภาคีภายนอกให้เข้าร่วมการประชุมหรือกิจกรรมความร่วมมือโดยมิต้องกำหนดให้สถานภาพอย่างเป็นทางการใดๆ ตามกฎว่าด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน

ข้อ 45 ความสัมพันธ์กับระบบสหประชาชาติ และองค์การและสถาบันระหว่างประเทศอื่น

1. อาเซียนอาจขอสถานภาพที่เหมาะสมกับระบบสหประชาชาติ รวมทั้งกับองค์การและสถาบันระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และระหว่างประเทศอื่น

2. คณะมนตรีประสานงานอาเซียนจะเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของอาเซียนในองค์การและสถาบันระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และระหว่างประเทศอื่น

ข้อ 46 การส่งผู้แทนอย่างเป็นทางการของรัฐที่มีใช้รัฐสมาชิกอาเซียนประจำอาเซียน

รัฐที่มีใช้สมาชิกอาเซียนและองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลที่เกี่ยวข้องอาจแต่งตั้งและส่งเอกอัครราชทูตเป็นผู้แทนอย่างเป็นทางการประจำอาเซียน ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนจะเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการส่งผู้แทนอย่างเป็นทางการเช่นว่า

หมวด 13 บทบัญญัติทั่วไปและบทบัญญัติสงท้าย

ข้อ 47 การลงนาม การให้สัตยาบัน การเก็บรักษา และการมีผลใช้บังคับ

1. กฎบัตรนี้จะต้องได้รับการลงนามโดยรัฐสมาชิกอาเซียนทั้งหมด
2. กฎบัตรนี้จะอยู่ใต้บังคับของการให้สัตยาบันจากรัฐสมาชิกอาเซียนทุกรัฐตามกระบวนการภายในของแต่ละรัฐ
3. สัตยาบันสารจะต้องเก็บรักษาไว้กับเลขาธิการอาเซียน ซึ่งจะแจ้งให้รัฐสมาชิกทุกรัฐทราบถึงการส่งมอบสัตยาบันสารแต่ละฉบับโดยพลัน
4. กฎบัตรนี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบหลังจากวันที่มีการส่งมอบสัตยาบันสารฉบับที่สิบให้แก่เลขาธิการอาเซียน

ข้อ 48 การแก้ไข

1. รัฐสมาชิกใดๆ อาจเสนอข้อแก้ไขกฎบัตร
2. ข้อเสนอแก้ไขกฎบัตรจะต้องยื่นโดยคณะมนตรีประสานงานอาเซียนโดยฉันทามติต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนเพื่อตัดสินใจ
3. ข้อแก้ไขกฎบัตรที่ได้ตกลงกันโดยฉันทามติโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียนจะต้องได้รับการสัตยาบันจากรัฐสมาชิกทุกรัฐ ตามข้อ 47
4. ข้อแก้ไขใดๆ จะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบหลังจากวันที่มีการส่งมอบสัตยาบันสารฉบับสุดท้ายต่อเลขาธิการอาเซียน

ข้อ 49 อำนาจและหน้าที่และกฎว่าด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน

นอกจากจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในกฎบัตรนี้ คณะมนตรีประสานงานอาเซียนจะเป็นผู้กำหนดอำนาจและหน้าที่และกฎว่าด้วยขั้นตอนการดำเนินงานและต้องทำให้แน่ใจว่าอำนาจหน้าที่และกฎว่าด้วยขั้นตอนการดำเนินงานสอดคล้องกัน

ข้อ 50 การทบทวน

กฎบัตรนี้อาจได้รับการทบทวนเมื่อครบห้าปีหลังจากที่มีผลใช้บังคับหรือตามที่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

ข้อ 51 การตีความกฎบัตร

1. เมื่อรัฐสมาชิกใด ๆ ร้องขอให้สำนักงานเลขาธิการอาเซียนตีความกฎบัตรตามกฎว่าด้วยขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดโดยคณะมนตรีประสานงานอาเซียน
2. ให้ระงับข้อพิพาทใดๆ ที่เกิดจากการตีความกฎบัตรตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในหมวด 8

3. หัวและชื่อที่ใช้ในแต่ละหมวดและในแต่ละข้อของกฎบัตรนี้มีไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการอ้างอิงเท่านั้น

ข้อ 52 ความต่อเนื่องทางกฎหมาย

1. สนธิสัญญา อนุสัญญา ความตกลง ข้อตกลง ปฏิญญา พิธีสาร และตราสารอาเซียนอื่นๆ ทั้งหมด ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วก่อนการมีผลใช้บังคับของกฎบัตรนี้ ให้มีผลใช้ต่อไป
2. ในกรณีที่เกิดความไม่สอดคล้องกันระหว่างสิทธิและพันธกรณีของรัฐสมาชิกอาเซียนภายใต้ตราสารดังกล่าวและกฎบัตรนี้ ให้ยึดถือกฎบัตรนี้ที่สำคัญ

ข้อ 53 ต้นฉบับ

ให้ส่งมอบต้นฉบับภาษาอังกฤษของกฎบัตรนี้ที่ลงนามแล้วแก่เลขาธิการอาเซียน ซึ่งจะจัดทำสำเนาที่ได้รับ การรับรองให้แก่รัฐสมาชิกแต่ละรัฐ

ข้อ 54 การจดทะเบียนกฎบัตรอาเซียน

ให้เลขาธิการอาเซียนจดทะเบียนกฎบัตรอาเซียนกับสำนักเลขาธิการสหประชาชาติ ตามข้อ 102 วรรค 1 ของกฎบัตรสหประชาชาติ

ข้อ 55 สิทธิประโยชน์ของอาเซียน

ให้สิทธิประโยชน์และกองทุนขององค์การอยู่ในนามของอาเซียน

1.3 สมาชิกในประชาคมอาเซียน

1.3.1 สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia)

อินโดนีเซียประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ต่าง ๆ เกือบ 18,000 เกาะ ตามเกาะต่าง ๆ มีภูเขาสูงอยู่ โดยบริเวณภูเขาแมกมีภูเขาไฟ
 ที่นี้เคยเป็นที่ตั้งของอาณาจักรศรีวิชัยในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13-18 ซึ่งครอบคลุมคาบสมุทรมลายู เกาะชวา เกาะสุมาตรา ช่องแคบมะละกา ช่องแคบซุนดาในอินโดนีเซีย และบริเวณภาคใต้ของ
 ไทย

ในอดีต อินโดนีเซียมีความเจริญรุ่งเรืองมาก ก่อนตกอยู่ภายใต้การปกครองของเนเธอร์แลนด์นานประมาณ 300 ปี และเคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2

อินโดนีเซียประกาศเอกราชในวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2488 เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามและประกาศยอมจำนนต่อฝ่ายพันธมิตร แต่เนเธอร์แลนด์ไม่ยอมรับการประกาศเอกราชของอินโดนีเซีย จึงยกกองทัพเข้าปราบปราม แต่ไม่สำเร็จ อังกฤษจึงเข้ามาไกล่เกลี่ย โดยให้ทั้งสองฝ่ายลงนามในข้อตกลงลิงกัตยาดิ

(Linggadjati Agreement) เมื่อ พ.ศ.2489 โดยเนเธอร์แลนด์ยอมรับอำนาจของรัฐบาลอินโดนีเซียใน เกาะชวาและสุมาตรา

อินโดนีเซียได้รับเอกราชจริง ๆ เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ.2492 แต่เนเธอร์แลนด์ยังคงไม่ยินยอม ให้รวมดินแดนอีเรียนตะวันตกเข้ากับอินโดนีเซีย สหประชาชาติจึงเข้ามาดูแลและเปิดให้มีการแสดง ประชามติ ในที่สุดจึงโอนอีเรียนตะวันตกให้อยู่ในความปกครองของอินโดนีเซียเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2506

เศรษฐกิจ

โครงสร้างเศรษฐกิจของอินโดนีเซียประกอบด้วยการผลิตใน 4 ภาคส่วน ได้แก่ ภาคบริการ ภาค หัตถอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคการทำเหมืองแร่ ทว่าตลอดครึ่งหลังทศวรรษ 2540 อินโดนีเซียต้องประสบกับปัญหาความไม่สงบทางการเมืองในประเทศ และภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิ แผ่นดินไหว ภูเขาไฟโคลน และน้ำท่วม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ทำให้รายได้ประชาชาติของ อินโดนีเซียค่อนข้างต่ำ

อย่างไรก็ตาม อินโดนีเซียถือเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยเป็นประเทศ ที่มีป่าไม้มากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม ซึ่งทำ รายได้ให้ประเทศมากที่สุดในด้านเกษตรกรรม มีการปลูกพืชแบบขั้นบันได พืชเศรษฐกิจที่ สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยาสูบ ข้าวโพด เครื่องเทศ

อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่ค้าอันดับที่ 3 ในอาเซียน รองจากมาเลเซีย และสิงคโปร์ และเป็น คู่ค้าอันดับที่ 8 ของการค้าไทยกับโลก สินค้าที่นำเข้าจากไทย ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำตาลทราย น้ำมันสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์พลาสติก เป็นต้น สินค้าที่ไทยนำเข้าจากอินโดนีเซีย ได้แก่ ถ่าน หิน เครื่องจักรไฟฟ้า สินแร่ โลหะต่าง ๆ เป็นต้น

วัฒนธรรม

ประชากรของอินโดนีเซียมีหลากหลายเชื้อชาติ ได้แก่ ชาวจา哇 ร้อยละ 40.6 , ชาวจุนดา ร้อยละ 15 , มาดู ร้อยละ 3.3 , มาเลย์ ร้อยละ 7.5 , และอื่น ๆ ร้อยละ 26 ใช้ภาษาบาฮาซาอินโดนีเซีย เป็นภาษาราชการ คนในประเทศพูดภาษาอังกฤษ ดัตช์ และภาษาพื้นเมืองกว่า 583 ภาษา

เรื่องน่ารู้

มหาสถูปบุโรพุทโธ หรือบรมพุทโธ เป็นศาสนสถานของศาสนาพุทธ นิกายมหายาน และเป็น สถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศอินโดนีเซีย ตั้งอยู่ในภาคกลางของเกาะชวา สร้างขึ้นราวพุทธ ศตวรรษที่ 14 ในสมัยของกษัตริย์ราชวงศ์ไศเรนทรา แห่งอาณาจักรศรีวิชัย องค์การยูเนสโกได้ประกาศให้ เป็นมรดกโลกในปี พ.ศ.2534

1.3.2 ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)

ด้วยภูมิศาสตร์ของประเทศมาเลเซียที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดจากเส้นศูนย์สูตรข้ามมหาสมุทรอินเดียระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม ส่วนลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดข้ามทะเลจีนระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ลมมรสุมทั้งสองนี้จะมาบรรจบกันที่คาบสมุทรมาลายูหรือบริเวณหมู่เกาะในประเทศมาเลเซีย เรือที่แล่นมาจากเมืองจีนก็จะแล่นลงมาทางใต้ตามลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้นคาบสมุทรมาลายูและฝั่งทะเลทางตะวันตกเฉียงเหนือของบอร์เนียวจึงเหมาะที่จะเป็นเมืองท่าที่จอดพักการเดินทางจากอินเดียไปยังจีน ด้วยปัจจัยดังกล่าวทำให้ประเทศมาเลเซียเป็นเมืองท่าที่มั่งคั่งมาแต่อดีต

นอกจากจะเป็นเมืองท่าทางการค้าแล้ว ยังเป็นเมืองจุดบรรจบผสมผสานระหว่างอารยธรรมศาสนา และวัฒนธรรม มาเลเซียเป็นอีกประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผู้คน จากหลากหลายเชื้อชาติเข้ามาตั้งรกราก ทั้งชาวมลายู ชาวอินเดีย ชาวจีน ชาวยุโรป

เศรษฐกิจ

มาเลเซียมีบทบาทสำคัญในตลาดโลก โดยเป็นแหล่งผลิตยางพาราและปาล์มที่สำคัญ มาเลเซียใช้หลักการ Islam Hadhari หรือมุสลิมสายกลาง ซึ่งเป็นแนวทางส่งเสริมเสถียรภาพระหว่างประเทศ โดยเน้นการสร้างความก้าวหน้าและการพัฒนาการศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาล ตลอดจนการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่มีหลากหลายเชื้อชาติและศาสนา จากการดำเนินนโยบายดังกล่าวถือได้ว่ามาเลเซียประสบความสำเร็จ เพราะสามารถสร้างบทบาทให้เป็นที่ยอมรับในฐานะผู้นำประเทศกำลังพัฒนาและเป็นประเทศมุสลิมสายกลางที่ดำเนินนโยบายสอดคล้องกับประเทศตะวันตก

นอกจากมาเลเซียยังให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์แบบทวิภาคีกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย แอฟริกา ตะวันออกกลาง ละตินอเมริกา ยุโรป และสหรัฐอเมริกา

สินค้าส่งออกจากไทยที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ คอมพิวเตอร์ และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า น้ำมันสำเร็จรูป เคมีภัณฑ์ ข้าว เม็ดพลาสติก เป็นต้น สินค้าที่ไทยนำเข้าจากมาเลเซีย คือ น้ำมันดิบ คอมพิวเตอร์ เครื่องจักร เคมีภัณฑ์

วัฒนธรรม

ประชากรนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 55, ศาสนาพุทธ ร้อยละ 25, ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 13, ศาสนาฮินดู ร้อยละ 7, และลัทธิพื้นเมือง ร้อยละ 4 มาเลเซียบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ และผู้นับถือศาสนาอิสลามจะมีสิทธิพิเศษคือ ได้รับเงินอุดหนุนทางการศึกษา สาธารณสุข การคลอดบุตร งานแต่งงาน และงานศพ

เรื่องน่ารู้

มาเลเซียเป็นประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีอยู่ในอันดับ 3 ของอาเซียน มีปริมาณน้ำมันมากสำรองเป็นอันดับ 3 และก๊าซธรรมชาติมากเป็นอันดับ 2 ของเอเชีย-แปซิฟิก นอกจากนี้มาเลเซียยังตั้งเป้าหมายเป็น “ประเทศพัฒนาแล้ว” ในปี พ.ศ.2563

1.3.3 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Republic of the Philippines)

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ประกอบด้วยเกาะ จำนวน 7,107 เกาะ ตั้งอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก ถือเป็นประเทศที่มีพรมแดนทางทะเลที่ติดต่อกันยาวมากที่สุดในโลก ในอดีตฟิลิปปินส์เป็นดินแดนที่มีการช่วงชิงของเจ้าอาณานิคมหลายประเทศ อาทิ อังกฤษ จีน ฮอลันดา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น โปรตุเกส รวมทั้งสเปน สหรัฐอเมริกา ทำให้วัฒนธรรมของประเทศเหล่านี้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมของฟิลิปปินส์

เฟอร์ดินานด์ มาเจลลัน นักเดินเรือชาวโปรตุเกสมาถึงหมู่เกาะฟิลิปปินส์ ในปี พ.ศ.2064 ต่อมา มีเกล โลเปซ เด เลกัสปี มาถึงฟิลิปปินส์ในปี พ.ศ.2108 และตั้งชุมชนชาวสเปนซึ่งพัฒนามาเป็นอาณานิคมในเวลาต่อมา ฟิลิปปินส์ได้รับเอกราชในวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2489 ภายหลังจากการตกเป็นอาณานิคมของสเปนและสหรัฐอเมริกา

วัฒนธรรม

ฟิลิปปินส์เป็นอีกประเทศที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม อັตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอารยธรรมของชาวฟิลิปปินส์เกิดขึ้นจากการหลอมรวมกันของหลายชนเผ่า เช่น ชนเผ่า Negritos เป็นกลุ่มชนพื้นเมืองของฟิลิปปินส์ ปัจจุบันมีเหลือไม่เกิน 30,000 คน ส่วนพวกประชากรลูกผสมที่เรียกว่า Mestizo มีอยู่ร้อยละ 2 นอกจากนี้ยังมีชาวจีนคิดเป็นร้อยละ 3 และประชากรอีกหลายเชื้อชาติจากทุกทวีปจึงจัดได้ว่าประเทศฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีชนกลุ่มต่าง ๆ หลากหลายมากที่สุดประเทศหนึ่งในเอเชีย

ประเทศฟิลิปปินส์มีการใช้ภาษามากกว่า 170 ภาษา โดยเกือบทั้งหมดเป็นตระกูลภาษาย่อยมาลาโย-โปลินีเซียนตะวันตก รัฐธรรมนูญได้ระบุให้ภาษาฟิลิปปิโน (ตากาล็อก) และภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่ใช้กันมากมีทั้งหมด 8 ภาษา ได้แก่ ภาษาสเปน ภาษาจีนฮกเกี้ยน ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาอินโดนีเซีย ภาษาซินด์ ภาษาปัญจาบ ภาษาเกาหลี และภาษาอาหรับ

เศรษฐกิจ

ฟิลิปปินส์มีรายได้จากการค้าแรงงานในต่างแดนสูงที่สุดเป็นอันดับ 3 ของโลก เนื่องจากชาวฟิลิปปินส์มีทักษะทางภาษาอังกฤษและภาษาสเปน ทำให้เป็นข้อได้เปรียบแรงงานในประเทศอาเซียน

อื่น ๆ ประเทศที่ชาวฟิลิปปินส์นิยมไปทำงานคือ สหรัฐอเมริกา ซึ่งส่วนใหญ่ไปเป็นพยาบาล วิศวกร นักดนตรี และธุรกิจด้านการบริการ

สินค้าส่งออกของฟิลิปปินส์ ได้แก่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ ทรัพยากร เชื้อเพลิง และป่าไม้ ในขณะที่เดียวกัน ฟิลิปปินส์ก็เร่งส่งเสริมการส่งออกให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งในภาคสินค้าเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมอาหารเพื่อการส่งออก อาหารฮาลาล เพื่อทดแทนการส่งออกสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีความต้องการชะลอลงในอนาคต ฟิลิปปินส์อาจเป็นคู่แข่งในการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารกับไทย

เรื่องน่ารู้

ฟิลิปปินส์เคยมีความผูกพันแน่นแฟ้นกับสหรัฐอเมริกามากที่สุด จนกล่าวว่า ฟิลิปปินส์เป็นรัฐที่ 51 ของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สหรัฐฯได้ให้ความช่วยเหลือทางทหาร เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแก่ฟิลิปปินส์เป็นอันมาก

1.3.4 สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

สิงคโปร์เป็นประเทศที่สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว ภายในระยะเวลาสี่ทศวรรษ สิงคโปร์ก็ก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศที่มีเสถียรภาพมากที่สุดประเทศหนึ่งในเอเชีย แม้สิงคโปร์จะไม่มีทรัพยากรธรรมชาติมากนัก แต่ด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้มีความรอบรู้ทั้งด้านเทคโนโลยี ควบคู่กับการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย และมีเป้าหมายในการพัฒนาตนเองและประเทศอย่างชัดเจน ทำให้สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการศึกษา จึงถือได้ว่าสิงคโปร์เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วครบทุกด้าน

ในอดีต สิงคโปร์เป็นประเทศอาณานิคมของโปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษ และญี่ปุ่น ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม แม้ช่วงประวัติศาสตร์ของสิงคโปร์จะเคยอยู่ในห้วงการปกครองของอาณานิคมหลากหลายประเทศก็ตาม แต่เมื่อสิงคโปร์ได้รับเอกราชเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ.2508 กลับใช้เวลาในการพัฒนาประเทศเพียงไม่นานก็สามารถนำพาประเทศให้เป็นหนึ่งได้อย่างเต็มภาคภูมิ โดยเฉพาะในสมัยการบริหารของนายกรัฐมนตรี ลี กวน ยู

เศรษฐกิจ

สิงคโปร์เป็นผู้กลั่นน้ำมันรายใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจากสหรัฐอเมริกา และตั้งเป้าหมายว่าจะเป็นศูนย์กลางการวิจัยเทคโนโลยีทางการแพทย์สมัยใหม่อย่างเรื่องสเต็มเซลล์อีกด้วย รายได้หลักของ

สิงคโปร์มาจากการส่งออกน้ำมันและผลิตภัณฑ์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 26.2 ของมูลค่าสินค้าส่งออกที่ผลิตในประเทศ รองลงมาคือ เคมีภัณฑ์ร้อยละ 19.6 และเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 19.2

สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญคือ เครื่องจักรกล น้ำมัน เคมีภัณฑ์ และอาหาร โดยกว่าครึ่งเป็นการนำเข้ามาเพื่อส่งออกต่อ

วัฒนธรรม

ประเทศสิงคโปร์มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ทั้งชาวจีน ร้อยละ 76.5, ชาวมาเลย์ ร้อยละ 13.8, ชาวอินเดีย ร้อยละ 8.1, และอื่น ๆ ร้อยละ 1.6 โดยชาวจีนถือเป็นผู้มีอิทธิพลสูงในภาคธุรกิจ

ด้านศาสนาก็มีความหลากหลายเช่นกัน คือ มีทั้งศาสนาพุทธ ศาสนาฮินดู ศาสนาคริสต์ และลัทธิเต๋า นอกจากนี้ยังมีการเซนไหววิญญาณบรรพบุรุษและมีความเชื่อในเรื่องของเทพเจ้าตามธรรมเนียมปฏิบัติดั้งเดิมอีกด้วย

เทศกาลสำคัญของสิงคโปร์ ส่วนมากมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา เช่น เทศกาลตรุษจีนของชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีน เทศกาลวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ของชาวคริสต์ เทศกาลวิสาขบูชาของชาวพุทธ เทศกาลฮารีรายอ ซึ่งเป็นการเฉลิมฉลองของชาวมุสลิมหลังการสิ้นสุดพิธีถือศีลอด และเทศกาลที่ปาวลี เทศกาลแห่งแสงสว่างและเป็นการขึ้นปีใหม่ของชาวฮินดูในสิงคโปร์

เรื่องน่ารู้

ชื่อสาธารณรัฐสิงคโปร์เขียนในภาษาของชนชาติต่าง ๆ ดังนี้

Republic of Singapore (อังกฤษ)

Republik of Singapura (มาเลย์)

1.3.5 ราชอาณาจักรไทย (Kingdom of Thailand)

ดินแดนของประเทศไทยเคยเป็นพื้นที่ของอาณาจักรต่างๆ ในอดีตนักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นว่าอาณาจักรสุโขทัยเป็นจุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ของไทย เรื่อยมาจนถึงอาณาจักรอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์

ในสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จักรวรรดินิยมได้คุกคามประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้สยามยอมเสียดินแดนบางส่วนแก่ฝรั่งเศสและอังกฤษ แลกกับการไม่ต้องตกเป็นอาณานิคมของชาติใด อย่างไรก็ตามสยามก็ต้องรับอิทธิพลจากประเทศตะวันตกเข้าสู่ประเทศ จนกระทั่งการปฏิรูปทางสังคมและวัฒนธรรมในเวลาต่อมา

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สยามเข้าร่วมสงคราม สยามเข้าร่วมสงครามโลก ครั้งที่ 1 โดยอยู่ฝ่ายสัมพันธมิตรซึ่งเป็นฝ่ายชนะสงคราม ทำให้ได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ นำมาซึ่งการแก้ไขสนธิสัญญาอันไม่เป็นธรรมทั้งหลาย เพื่อให้ชาติมีอธิปไตยอย่างแท้จริง

สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475

เศรษฐกิจ

ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับที่ 20 ของโลก มีมูลค่าการส่งออกเป็นลำดับที่ 24 ของโลก และมีมูลค่าการนำเข้าเป็นอันดับที่ 23 ของโลก ตลาดนำเข้าสินค้าไทยที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สิงคโปร์ ไต้หวัน เกาหลีใต้ ซาอุดีอาระเบีย และอินโดนีเซีย รายได้หลักของประเทศมาจากอุตสาหกรรมส่งออกสินค้าและบริการ การท่องเที่ยว เกษตรกรรม และทรัพยากรธรรมชาติ

ไทยมีผลผลิตที่หลากหลาย ทั้งสินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งช่วยลดความผันผวนของเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจไทยที่ผ่านมา ทำให้ไทยสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ แต่ขณะเดียวกันเศรษฐกิจไทยยังมีจุดอ่อนด้านการนำเข้าวัตถุดิบ เช่น ชิ้นส่วน พลังงาน และเทคโนโลยี การผลิตที่พึ่งทรัพยากรมากกว่าองค์ความรู้ ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูง ด้านการขนส่งที่ขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบทำให้ต้นทุนการขนส่งมีทุนสูง โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยังไม่กระจายไปสู่ชนบทอย่างพอเพียง เป็นต้น

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบรถยนต์ แผงวงจรไฟฟ้า ยางพารา อัญมณีและเครื่องประดับ เม็ดพลาสติก เหล็ก เคมีภัณฑ์ เป็นต้น

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันดิบ เครื่องจักรและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ แผงวงจรไฟฟ้า เหล็ก เป็นต้น

วัฒนธรรม

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ประชาชนไทยนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 94.6 ศาสนาอิสลามร้อยละ 4.6 และศาสนาคริสต์ร้อยละ 0.7

ประเทศไทยประกอบด้วยเชื้อสายไทยร้อยละ 75 เชื้อสายจีนร้อยละ 14 และเชื้อสายอื่น ๆ ร้อยละ 11 มีภาษาไทยเป็นภาษาราชการ

เรื่องน้ำ

ประเทศไทยมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 50 ของโลก มีเนื้อที่ 513,115 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรมากเป็นอันดับที่ 20 ของโลก คือ ประมาณ 66 ล้านคน

1.3.6 บรูไนดารุสซาลาม (Brunei Darussalam)

เนการาบรูไนดารุสซาลาม หรือบรูไน เป็นประเทศที่ตั้งอยู่บนเกาะบอร์เนียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชายฝั่งทางด้านเหนือจรดทะเลจีนใต้พรมแดนทางบกถูกล้อมรอบด้วยรัฐซาราวัก ประเทศมาเลเซีย บรูไนดารุสซาลาม แปลว่า นครแห่งสันติสุข

ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 19 ถึงพุทธศตวรรษที่ 21 บรูไนเรืองอำนาจมาก มีอาณาเขตครอบครองส่วนใหญ่ของเกาะบอร์เนียวและส่วนหนึ่งของหมู่เกาะซูลู สินค้าส่งออกที่สำคัญในสมัยนั้น ได้แก่ การบูร พริกไทย และทองคำ

หลังจากนั้น บรูไนเสื่อมอำนาจลงเนื่องจากสเปนและฮอลันดาได้แผ่อำนาจเข้ามา จนในปี พ.ศ. 2431 บรูไนตกอยู่ใต้อารักขาของอังกฤษ และมีการลงนามในสนธิสัญญายินยอมอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2449

บรูไนอยู่ภายใต้อารักขาของอังกฤษนานถึง 95 ปี และได้รับเอกราชเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2527 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดให้สุลต่านทรงเป็นพระประมุข นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

เศรษฐกิจ

บรูไนเป็นผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่อันดับสามในภูมิภาคอาเซียน รองจากอินโดนีเซียและมาเลเซีย และเป็นผู้ผลิตก๊าซธรรมชาติ LNG อันดับสี่ของโลก จึงมีรายได้หลักจากการส่งออกน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ คิดเป็นมูลค่ากว่าร้อยละ 90 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด โดยส่งออกไปยังญี่ปุ่น ออสเตรเลีย จีน อินเดีย สิงคโปร์ ไทย และเกาหลีใต้ ในขณะที่เดียวกันบรูไนนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค อาหาร และเครื่องจักรอุตสาหกรรม รถยนต์ เครื่องมือเครื่องใช้ไฟฟ้าจากสิงคโปร์ อังกฤษ มาเลเซีย และสหรัฐอเมริกา

นอกเหนือจากอุตสาหกรรมน้ำมัน บรูไนยังมีอุตสาหกรรมอื่น ๆ อีก อาทิ อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล โดยรัฐบาลได้เปิดตัวโครงการ Brunei Premium Halal Brand ขึ้น ภายใต้ความร่วมมือกับภาคเอกชนออสเตรเลีย เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าและอาหารฮาลาลบรูไนสู่ตลาดสากล นอกจากนี้ยังส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีจุดขายอยู่ที่การเป็นประเทศที่มีความสงบ

และปลอดภัย และมีนโยบายที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางทางการค้า การท่องเที่ยว และการรักษาพยาบาล

ปัจจุบัน บรูไนกำลังพยายามเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจที่พึ่งพาน้ำมันเป็นหลักไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีการคาดการณ์ว่าปริมาณน้ำมันสำรองที่ยืนยันแล้วของบรูไนจะหมดลงในราวปี พ.ศ.2558 โดยรัฐบาลได้ส่งเสริมในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมมีบทบาทมากขึ้น มีมาตรการเปิดเสรีด้านการค้าและสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม บรูไนยังคงประสบกับอุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาอุตสาหกรรม อาทิ การขาดแคลนช่างฝีมือ ตลาดภาคในประเทศที่มีขนาดเล็กประกอบกับบรูไนไม่มีแรงงานในประเทศเพียงพอ และต้องอาศัยแรงงานจากต่างประเทศเป็นหลัก

วัฒนธรรม

ศาสนาประจำชาติคือ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 67 , ศาสนาอื่น ๆ ได้แก่ ศาสนาพุทธ ร้อยละ 13 , ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 10 , และศาสนาฮินดู ชาวบรูไนจะดำเนินชีวิตตามข้อบัญญัติของศาสนาอิสลามและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

เรื่องน่ารู้

ชาวบรูไนจะทักทายด้วยการจับมือเบา ๆ แต่สตรีจะไม่ยื่นมือให้บุรุษจับ การชี้นิ้วไปที่คนหรือสิ่งของจะใช้นิ้วหัวแม่มือชี้ สตรีจะไม่ให้เท้าชี้ไปทางผู้ชาย และไม่ส่งเสียงหรือหัวเราะเสียงดัง เพราะถือว่าไม่สุภาพ

สตรีชาวบรูไนจะแต่งกายมิดชิด นุ่งกระโปรงยาว เสื้อแขนยาว และมีผ้าโพกศีรษะ หลีกเลียงเสื้อผ้าสีเหลือง เพราะถือเป็นสีของพระมหากษัตริย์

1.3.7 สาธารณรัฐเวียดนาม (Socialist Republic of Vietnam)

เวียดนามเคยเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสตั้งแต่ พ.ศ.2381 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โฮจิมินห์และชาวเวียดนามได้ร่วมกันจัดตั้งขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนามขึ้นเพื่อต่อต้านฝรั่งเศส ในปี พ.ศ.2497 มีการเจรจาสงบศึก เวียดนามได้รับเอกราชและแบ่งประเทศออกเป็น 2 ฝ่าย คือ เวียดนามเหนือและเวียดนามใต้

โฮจิมินห์ซึ่งเป็นผู้นำเวียดนามเหนือ พยายามล้มล้างโง่ดินห์เสียมและรัฐบาลเวียดนามใต้ที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ เวียดนามเหนือสนับสนุนเวียดกง (กลุ่มประชาชนและชาวนาเวียดนามใต้) ให้ต่อต้านรัฐบาลตนเอง ทั้งสองฝ่ายต่างสู้รบกัน เวียดนามใต้ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา ส่วนเวียดกงได้รับการสนับสนุนจากเวียดนามเหนือและสหภาพโซเวียต

ปี พ.ศ.2506 โงดิ่นห์เสียมเสียชีวิต เวียดนามใต้ขาดเสถียรภาพทางการเมือง ในปี พ.ศ.2515 เวียดนามเหนือโจมตีเวียดนามใต้อย่างหนัก สหรัฐอเมริกาทิ้งระเบิดที่เมืองท่าโฮฟองของเวียดนามเหนือ เพื่อช่วยเหลือเวียดนามใต้ ในปี พ.ศ.2518 เวียดนามใต้แพ้สงคราม เวียดนามเหนือสามารถรวมเวียดนามทั้งสองเข้าเป็นประเทศเดียวกัน ใช้ชื่อประเทศใหม่ว่า “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม” มีการปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์

เศรษฐกิจ

เวียดนามมีการปฏิรูปประเทศที่มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง มีการปรับระบบเศรษฐกิจที่ใช้กลไกตลาด ภาคอุตสาหกรรมมีการเติบโตและมีศักยภาพในการส่งออกน้ำมันและสินค้าเกษตร เช่น ข้าว เวียดนามเป็นคู่แข่งการส่งออกข้าวที่สำคัญของไทย

อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อของเวียดนามจัดว่าสูงกว่าประเทศอื่นในเอเชีย ทั้งนี้เพราะความล่าช้าในการปฏิรูปเศรษฐกิจ สินค้าส่งออกที่สำคัญคือน้ำมันดิบ ถ่านหิน สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า อาหารทะเล ข้าว ผลิตภัณฑ์ไม้ ยางพารา ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และกาแฟ ขณะที่สินค้านำเข้าที่สำคัญ คือ วัตถุดิบเพื่อสิ่งทอ เครื่องหนัง เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม จักรยานยนต์

ภายใต้การดำเนินนโยบายโดยมื่อตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 รัฐบาลเวียดนามได้เร่งปฏิรูประบบเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เศรษฐกิจเวียดนามขยายตัวอย่างรวดเร็ว การดำเนินนโยบายที่เปิดรับการลงทุนจากทั่วโลก ทั้งนี้เพราะเวียดนามมุ่งมั่นพัฒนาประเทศอย่างจริงจัง รัฐบาลส่งเสริมบรรยากาศการลงทุน ทրพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะพลังงานและแร่ธาตุ เวียดนามมีแหล่งน้ำมันดิบกระจายอยู่ทั่วทุกภาค ทำให้เวียดนามเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันดิบอันดับ 3 รองจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย นอกจากนี้เวียดนามยังมีก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน ทรพยากรดินและน้ำ ทำให้เวียดนามส่งออกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในระดับโลกหลายรายการ เช่น ส่งออกพริกไทยเป็นอันดับ 1 ของโลก ข้าวเป็นอันดับ 2 รองจากไทย กาแฟเป็นอันดับ 2 รองจากบราซิล เม็ดมะม่วงหิมพานต์เป็นอันดับ 2 รองจากอินเดีย เป็นต้น

ด้านการลงทุน ไทยจัดเป็นประเทศที่เข้าไปลงทุนในเวียดนามเป็นอันดับที่ 13 กิจการที่นักลงทุนชาวไทยนิยมไปลงทุน ได้แก่ การท่องเที่ยวและบริการ (โรงแรม รีสอร์ท ที่พักตากอากาศ) ร้านอาหาร อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมพลาสติก เป็นต้น

วัฒนธรรม

ประชากรเวียดนามส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 90 นับถือศาสนาคริสต์ประมาณ ร้อยละ 7 ที่เหลือนับถือศาสนาอื่น ๆ

อย่างไรก็ดี เวียดนามไม่มีศาสนาประจำชาติ รัฐธรรมนูญเวียดนามบัญญัติให้ประชาชนมีเสรีภาพในการเลือกนับถือศาสนา แต่เมื่อจีนปกครองเวียดนามได้นำลัทธิขงจื๊อเข้ามาเผยแพร่ รวมทั้งลัทธิการบูชาวิญญาณบรรพบุรุษตามธรรมเนียมจีน ทำให้ชาวเวียดนามรับเอาประเพณี การเซ่นไหว้ดวงวิญญาณเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเวียดนาม นอกจากนั้นเวียดนามยังนับถือลัทธิเต๋าและศาสนาพุทธนิกายมหายาน แต่ก็ยังมีชาวเวียดนามอีกจำนวนมากที่เคารพบูชาเทพเจ้า ตามความเชื่อถือของบรรพบุรุษ

นอกจากนี้ อิทธิพลของจีนยังปรากฏชัดทั้งในด้านสถาปัตยกรรม อาหารการกิน จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับวัฒนธรรมของจีนมาก และยังมีหลากหลายของผู้คนของชาวเขาหลากหลาย ชนเผ่าทางภาคเหนือของเวียดนาม และเมื่อสมัยที่ฝรั่งเศสเข้ามาปกครอง เวียดนามก็ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมฝรั่งเศสด้วย ได้แก่ ดึกที่อยู่อาศัยที่ดูทันสมัยสไตล์โคโลเนียลที่มีให้เห็นมากมาย ดังนั้นวัฒนธรรมต่าง ๆ ของเวียดนามจึงมีการผสมผสานกันเป็นอย่างมาก ทั้งด้านที่อยู่อาศัย เทศกาล อาหาร เป็นต้น

ประชาชนส่วนใหญ่ของชาวเวียดนาม คือ ชาวเวียดนาม มีอยู่ประมาณร้อยละ 86 นอกจากนี้ยังมีชนกลุ่มน้อยอีก ได้แก่ ไท ไต ม้ง เขมร และอื่น ๆ ภาษาราชการคือ ภาษาเวียดนาม ส่วนภาษาอื่น ๆ ที่นิยมใช้คือ ภาษาของเวียดนามในช่วงแรกใช้อักษรจีนตลอด จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ.2463 จึงเปลี่ยนมาใช้อักษรโรมัน (Quoc Ngu) และถ้าสังเกตจริง ๆ แล้วเป็นวัฒนธรรมของฝรั่งเศส

เรื่องน่ารู้

อาหารเวียดนามเป็นอาหารที่คนไทยนิยม เพราะเป็นอาหารที่มีผักเป็นเครื่องแกงและไม่ค่อยมีไขมัน ปัจจุบันมีร้านอาหารเวียดนามในกรุงเทพฯ เป็นจำนวนมาก

1.3.8 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Lao People 's Democratic Republic)

อาณาจักรล้านช้างคืออาณาจักรในประวัติศาสตร์ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในช่วงเวลาหนึ่งอาณาจักรล้านช้างได้แบ่งแยกออกเป็น 3 อาณาจักร คือ อาณาจักรล้านช้างหลวงพระบาง อาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์ และอาณาจักรล้านช้างจำปาศักดิ์ ต่างเป็นอิสระไม่ขึ้นแก่กัน

สยามได้ปกครองดินแดนลาวทั้งสามส่วนในฐานะประเทศราชรวม 114 ปี ในปี พ.ศ.2436 สยามได้เกิดข้อขัดแย้งกับฝรั่งเศสในเรื่องอำนาจเหนือดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงจนเกิดวิกฤตการณ์ ร.ศ.112 ดินแดนลาวเกือบทั้งหมดตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศฝรั่งเศส และถูกรวมเป็นส่วนหนึ่งของอินโดจีนฝรั่งเศส

ลาวประกาศเอกราชจากฝรั่งเศสในปี พ.ศ.2496 มีการรวบรวมอาณาจักรล้านช้าง หลวงพระบาง อาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์ และอาณาจักรล้านช้างจำปาศักดิ์เข้าด้วยกัน เป็นราชอาณาจักรลาว โดยมีเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์ ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้ามหาชีวิต (พระมหากษัตริย์)

พ.ศ.2502 เจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์เสด็จสวรรคต เจ้าสว่างวัฒนาจึงขึ้นครองราชย์เป็นเจ้ามหาชีวิตแทน เจาสุภางค์ หนึ่งในคณะลาวอิสระประกาศตนว่าเป็นคอมมิวนิสต์ และเป็นหัวหน้าขบวนการประเทศลาว ในปี พ.ศ.2518 พรรคประชาชนปฏิวัติลาวโดยการนำของเจาสุภานวงศ์ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียตและเวียดนามเหนือ เข้ายึดอำนาจจากเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวัฒนา เจ้าชีวิตศรีสว่างวัฒนาทรงยินยอมสละราชสมบัติ พรรคประชาชนปฏิวัติลาวจึงประกาศสถาปนาประเทศลาวเป็น “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” อย่างเป็นทางการในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2518

วัฒนธรรม

ศาสนาพุทธนิกายเถรวาทเป็นศาสนาประจำชาติ ผู้นับถือราวร้อยละ 60 ควบคู่ไปกับการนับถือผีบรรพบุรุษ ส่วนที่เหลือนับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม ด้านภาษา ภาษาลาวเป็นภาษาทางการทั้งภาษาพูดและระบบของภาษาเขียน ปัจจุบันมีการใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อกับต่างประเทศและการค้ามากขึ้น ส่วนภาษาฝรั่งเศสใช้ในวงราชการและการติดต่อค้าขายบ้าง

วัฒนธรรมประเพณีของคนลาวมีความคล้ายคลึงกับคนภาคอีสานของไทย เช่น ประเพณีทางพระพุทธศาสนา การทำบุญวันมาฆบูชา วันออกพรรษา วันสงกรานต์ ด้านเครื่องดนตรี ลาวมีแคนเป็นเครื่องดนตรีประจำชาติ มีหมอซำหมอลำ เป็นต้น

เศรษฐกิจ

ลาวดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2518 และเริ่มปฏิรูประบบเศรษฐกิจเสรีเมื่อปี พ.ศ.2529 โดยมุ่งสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ และดึงดูดการลงทุนจากประเทศต่าง ๆ อาทิ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส จีน ไทย และเวียดนาม ให้เข้ามาลงทุนในลาวมากขึ้น

ปี พ.ศ.2550 ไทยเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของลาว ในขณะที่ลาวเป็นคู่ค้าอันดับที่ 25 ของไทย สินค้าที่ส่งออกจากไทยที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป อุปกรณ์รถยนต์และส่วนประกอบเหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล เป็นต้น สินค้าที่ไทยนำเข้าจากลาว ได้แก่ สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ เชื้อเพลิงอื่น ๆ ไม้ซุง ไม้แปรรูป ถ่านหิน เป็นต้น

เรื่องน่ารู้

ลาวเป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประเทศเดียวที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล

1.3.9 สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (Republic of the Union of Myanmar)

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์หรือพม่าเป็นประเทศที่อยู่ทางทิศตะวันตกของประเทศไทย มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยตั้งแต่สมัยอยุธยา เพราะต้องทำสงครามเพื่อช่วงชิงอิทธิพลและขยายอำนาจกันมาตลอด จนกระทั่งในยุคอาณานิคม พม่าอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษในปี พ.ศ.2429 ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงได้รับเอกราชจากอังกฤษ และจัดการปกครองแบบสหภาพ โดยรวมดินแดนกลุ่มชนต่าง ๆ แล้วจัดตั้งเป็นประเทศ เนื่องจากมีชนชาติต่าง ๆ อาศัยอยู่ร่วมกันมากมาย จึงก่อให้เกิดปัญหาทางการเมือง โดยเฉพาะปัญหาชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มที่แย่งชิงผลประโยชน์กัน จนเกิดสงครามสู้รบกันตลอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบัน เมียนมาร์อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหาร แบ่งการปกครองออกเป็น 7 ภาค ได้แก่ อีรวดี พะโค มาเกว มัณฑะเลย์ สะกาย ตะนาวศรี (ตานิไตย) และย่างกุ้ง และรัฐ 7 รัฐ ได้แก่ รัฐชิน รัฐกะฉิ่น รัฐกระเหรี่ยง รัฐกะยา รัฐมอญ รัฐยะไข่ และรัฐชาน

วัฒนธรรม

เมียนมาร์บัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติใน พ.ศ.2517 มีผู้นับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท ร้อยละ 92.3 , ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 2 , ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 4

ชาวพม่าได้ชื่อว่าเป็นชนชาติที่ยึดมั่นค้ำสอนในพระพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่นที่สุดชาติหนึ่งของโลก มีการสร้างเจดีย์ พระธาตุ และศาสนสถานทั่วทั้งประเทศ เจดีย์ที่สำคัญ เช่น พระมหาเจดีย์ชเวดากอง เจดีย์ชเวมอร์ดอร์ (พระธาตุมูเตา) เป็นต้น

ด้านภาษา นอกจากภาษาพม่า ซึ่งเป็นภาษาทางการแล้ว เมียนมาร์ยังมีภาษาหลักที่ใช้กันในประเทศถึงอีก 18 ภาษา เช่น ภาษามอญ ภาษากระเหรี่ยง ภาษาอาระกัน (ยะไข่) ภาษาจิงผ่อ (กะฉิ่น) ภาษาอาฮา ภาษาไทใหญ่ ภาษาไทคั่วตี้ เป็นต้น

เศรษฐกิจ

เมียนมาร์เป็นประเทศที่มีการทำเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยปลูกข้าวเจ้า ปอกระเจา อ้อย และพืชเมืองร้อนอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรแร่ที่อุดมสมบูรณ์ ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม สังกะสี และดีบุก สินค้าที่ไทยนำเข้าจากเมียนมาร์ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้ากลุ่มพลังงาน ถือเป็นประเทศคู่ค้าของไทยอันดับที่ 23 และอันดับที่ 6 ของประเทศในกลุ่มอาเซียน

แม้ว่าเมียนมาร์จะถูกคว่ำบาตรจากนานาประเทศอันเนื่องมาจากปัญหาการเมืองการปกครองภายในประเทศ แต่ด้วยความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติทำให้เมียนมาร์ยังคงเป็นคู่ค้าที่สำคัญของประเทศมหาอำนาจ เช่น ประเทศจีนและอินเดีย

เรื่องน่ารู้

องซาน ชูจี เจ้าของรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพใน พ.ศ.2534 เป็นผู้เคลื่อนไหวทางการเมืองคนสำคัญของเมียนมาร์ รัฐบาลเมียนมาร์สั่งจำกัดบริเวณให้อยู่แต่ในบ้านพักเป็นเวลาเกือบ 21 ตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2532 จนกระทั่งเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 เธอจึงได้รับอิสรภาพ

ในช่วงปลายเดือนพฤษภาคม 2555 นางชูจีได้เดินทางออกนอกประเทศเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ถูกกักบริเวณ โดยเข้าร่วมประชุมสภาเศรษฐกิจโลกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ประเทศไทย โดยก่อนหน้าการประชุม นางชูจีได้เยี่ยมแรงงานพม่าที่จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อรับทราบปัญหาต่าง ๆ และให้กำลังใจแรงงานดังกล่าวด้วย

1.3.10 ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)

กัมพูชามีชื่ออย่างเป็นทางการว่า ราชอาณาจักรกัมพูชามีพรมแดนทางบกติดต่อกับประเทศไทยราว 798 กิโลเมตร และมีพื้นที่ที่ทับซ้อนทางทะเลประมาณ 26,000 ตารางกิโลเมตร จึงเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและปัญหา นอกจากนี้ยังเป็นจุดเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่สำคัญระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ในอดีต จักรวรรดิขะแมร์เป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ โดยเฉพาะในยุคสมัยของพระเจ้าชัยวรมัน ที่ 2 จักรวรรดิขะแมร์เรืองอำนาจทั้งการปกครองและวัฒนธรรม อำนาจและความมั่งคั่งมหาศาลของจักรวรรดิขะแมร์ที่มีพระมหากษัตริย์ครองราชสมบัติสืบต่อกันมานั้นได้ครอบงำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาเป็นเวลากว่า 600 ปี หลังจากนั้นตกเป็นประเทศราชของอาณาจักรอยุธยาเป็นเวลาเกือบ 400 ปี กระทั่งถูกฝรั่งเศสยึดเป็นอาณานิคมในกลางพุทธศตวรรษที่ 24 กัมพูชาได้รับเอกราชใน พ.ศ.2496 ในปี พ.ศ.2497 กัมพูชาได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์ตามข้อตกลงในสนธิสัญญาเจนีวาพร้อมกับลาวและเวียดนาม

วัฒนธรรม

กัมพูชามีจำนวนประชากรประมาณ 14.8 ล้านคน มีศาสนาพุทธนิกายเถรวาทเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งประชากรกัมพูชานับถือประมาณร้อยละ 95 นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 3 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 1.7 ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ร้อยละ 0.3

เชื้อชาติของประชากรในกัมพูชาประกอบด้วยชาวเขมร ชาวญวน ชาวจีนเป็นหลัก และมีชนชาติอื่น ๆ ด้วย เช่น ชาวไทย ชาวลาว ชาวจระเขย ชาวระแคว ชาวเสตียง ชาวเมรญู และชาวเปือร์ เป็นต้น มีภาษาเขมรเป็นภาษาราชการ ส่วนภาษาที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม จีน และไทย

กัมพูชามักจะเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจและความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ อยู่บ่อยครั้ง ส่งผลให้นักลงทุนต่างประเทศถอนตัวออกจากประเทศกัมพูชา ปัจจุบันรัฐบาลกัมพูชา จึงให้ความสำคัญต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยประกาศใช้ นโยบายและประกาศใช้ยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม (จัตุโกณ) เพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจ การยกระดับคุณภาพ ชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท รวมถึงดึงความมั่นใจของชาวต่างชาติให้ กลับมาลงทุนมากขึ้น

ผลิตภัณฑ์ส่งออกหลัก ได้แก่ เสื้อผ้า สิ่งทอ เหล็ก รองเท้า ปลาไม้ ยางพารา บุหรี่ และข้าว ตลอดจน ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี สหราชอาณาจักร แคนาดา และเวียดนาม ผลิตภัณฑ์ นำเข้าสำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักรยาน ยานพาหนะและเครื่องใช้ไฟฟ้า

การลงทุนของไทยในกัมพูชาที่สำคัญคือ ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม และ ภาคการบริการ เช่น โรงแรม การท่องเที่ยว ร้านอาหาร และธุรกิจโทรคมนาคม เป็นต้น

เรื่องน่ารู้

ผู้ที่เดินทางเข้ากัมพูชาและประสงค์จะอยู่ทำธุรกิจเป็นระยะเวลาเกิน 3 เดือน ควรฉีดยาป้องกัน โรคไทฟอยด์และไวรัสตับอักเสบบี

คุณลักษณะและตัวชี้วัดความสำเร็จ

การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไทยสู่ประชาคมอาเซียนให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้อง กำหนดเป้าหมาย ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กไทยที่จะพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ชัดเจน ทั้ง ด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และเจตคติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ทั้งนี้บุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไทย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่ง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพตามตัวชี้วัดคุณภาพครู ดังนี้

1. ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
2. ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร
3. ครูใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้
4. ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการ เผยแพร่ผลงาน ทั้งระบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline)
5. ครูใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้
6. ครูสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการจัดการเรียนรู้ทั้งในประเทศ และ ในกลุ่มประชาคมอาเซียน

7. ครูใช้ประสบการณ์การวิจัย สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

ลักษณะการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักเห็นความสำคัญ มีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน และมีทักษะพร้อมที่จะเข้าสู่การรวมกลุ่มเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายลักษณะ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะทำงาน และอยู่ร่วมกับประชากรในกลุ่มอาเซียน ดังนั้นการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความสามารถ และเจตคติตามตัวชี้วัด

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการคิดแก้ปัญหา

2.1 ความหมายของทักษะการคิดแก้ปัญหา

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ ให้ ความหมายของการคิดแก้ ปัญหาเอาไว้ดังนี้

Sternberg และ Zeev (2001) ให้ ความหมายของการคิดแก้ ปัญหา ว่าการแก้ปัญหาเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเราต้องพยายามหาทางเลือกที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ในการแก้ปัญหานั้นเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

Krulik และ Rudnick (1993) ให้ ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหาว่าเป็น กระบวนการที่บุคคลจะใช้ประสบการณ์ ทักษะความรู้ที่ได้เรียนรู้มาก่อนหน้ามาใช้ เพื่อหาข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ โดยใช้กระบวนการเริ่มต้น ตั้งแต่การมองเห็นปัญหาไปจนถึงการลงข้อสรุป ได้มาจากการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน และนักเรียนจะต้องวิเคราะห์ได้ว่าจะนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปแก้ปัญหา ในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างไร

สุวิทย์ มูลคำ (2547) ให้ความหมายการคิดแก้ปัญหา ว่าเป็นความสามารถทางสมองในการจัดการกับสภาวะความไม่สมดุลที่เกิดขึ้น โดยพยายามปรับเปลี่ยนให้ ตัวเองผสมผสานกับสิ่งแวดล้อมอย่างกลมกลืนเพื่อเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสภาวะที่คาดหวัง

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การคิดแก้ปัญหาเป็นการคิดที่มีกระบวนการมีขั้นตอนที่ต้องอาศัยความรู้ จากประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นแนวทางในการฝึกให้ผู้เรียนสามารถที่จะ

คิดหาวิธีที่หลากหลายมาใช้ ในการแก้ปัญหา และสามารถเลือกแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดได้

2.2 องค์ประกอบของกระบวนการคิดแก้ปัญหา

ความสามารถในการแก้ปัญหาคือ องค์ประกอบหลายอย่างที่จะช่วยให้การแก้ปัญหามุ่งบรรลุได้ตามจุดมุ่งหมาย ขั้นตอนของกระบวนการในการแก้ปัญหานั้น ส่วนใหญ่จะมีความคล้ายกัน แตกต่างกันในบางขั้นตอน

Sternberg (1999) ได้ แบ่งกระบวนการคิดแก้ปัญหาโดยใช้องค์ประกอบของกระบวนการทำงานด้านการคิดขั้นสูงมีขั้นตอนย่อยๆ 7 ขั้นตอน คือ

1. การระบุปัญหา (Problem identification) เป็นการกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหา เพื่อให้รู้สาเหตุของปัญหาอย่างแท้จริง

2. การจำกัดความของปัญหา (definition of problem) การให้คำจำกัดความของปัญหาจะช่วยให้ปัญหานั้นเกิดความคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง เพราะหากไม่มีการให้คำจำกัดความของปัญหาที่พบ หรือให้คำจำกัดความคลาดเคลื่อนของปัญหาจะทำให้ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาลดลง

3. การสร้างกลวิธีในการแก้ปัญหา (Constructing a strategy for problemsolving) เป็นขั้นตอนในการวางแผนและวิเคราะห์องค์ประกอบของปัญหาที่ซับซ้อนให้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้นหรือสังเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน แล้วนำมาเชื่อมโยงกัน

4. การจัดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (Organizing information about a problem) เป็นการจัดระเบียบข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการแก้ปัญหาให้บรรลุความสำเร็จ หรือแม้แต่การสร้างภาพในใจ (representation) จะช่วยให้ กำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาได้ ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. การจัดสรรทรัพยากร (Allocation of resources) คนส่วนใหญ่จะเผชิญหน้ากับปัญหาโดยอยู่ในขอบเขตของทรัพยากรที่จำกัดในด้านต่างๆ เช่น ระยะเวลาในการแก้ปัญหามิใช่ปริมาณ เครื่องมือ ฯลฯ การแก้ปัญหาแต่ละปัญหาต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ ในปริมาณที่แตกต่างกัน เช่น บางปัญหาต้องใช้เครื่องมือหลายชนิดและต้องอาศัยเวลา ในขณะที่บางปัญหาใช้ทรัพยากรเพียงเล็กน้อย แต่ทั้งนี้ขึ้นกับความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือความชำนาญเฉพาะบุคคล

6. การตรวจสอบการแก้ปัญหา (Monitoring problem solving) การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหายอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้รู้แน่ชัดว่าขั้นตอนต่างๆ ดำเนินไปอย่างถูกต้องและนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ เพราะหากพบว่ามีข้อบกพร่องเกิดขึ้นแล้ว การตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาก็จะช่วยให้เราสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันที่

7. การประเมินผลการแก้ปัญหา (Evaluation problem solving) เป็นกระบวนการที่จะเกิดขึ้น

ภายหลังจากการแก้ปัญหาสิ้นสุด เพื่อประเมินความสำเร็จและจะช่วยทบทวนการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ซึ่งบางครั้งจะช่วยให้เกิดกลวิธีใหม่ๆ ที่จะนำไปปรับปรุงการแก้ปัญหาในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อุษณีย์ โพธิสุข (2542) ได้ แบ่งขั้นตอนของกระบวนการในการแก้ปัญหาซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนคือ

1. ขั้นนำเข้าสู่ปัญหา เป็นการศึกษาถึงสภาพของปัญหาว่าเป็นอย่างไร ปัญหาเกิดจากอะไรบ้าง ซึ่งเป็นการค้นหาปัญหาที่อาจจะเป็นไปได้ให้มากที่สุดที่คิดว่าจะสามารถเป็นไปได้
2. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา เป็นการศึกษาวิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์ ให้รู้ถ่องแท้ว่าปัญหาที่ต้องการที่แท้จริงที่ต้องการแก้ไขคืออะไรกันแน่ หรืออะไรบ้างที่ไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริง ถ้าไม่รู้จักตัวปัญหาที่แท้จริงจะทำให้การทำงานปราศจากจุดมุ่งหมาย ไม่รู้ว่าจะทำเพื่ออะไร
3. ขั้นระบุปัญหา เป็นการนำเอาปัญหาที่เป็นสาเหตุแท้จริงมาเป็นจุดสำคัญในการศึกษา
4. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหานั้นๆว่าจะให้ผลสัมฤทธิ์ทางด้านใด เป็นปริมาณมากน้อยเพียงไร มีคุณค่าสูงต่ำเพียงไร ในการกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องเขียนให้ชัดเจนสามารถมองเห็นภาพการกระทำได้
5. ขั้นตั้งสมมติฐาน เป็นการเสนอแนวทางและวิธีการในการแก้ปัญหาให้ ตรงกับสาเหตุของปัญหาที่อาจจะสามารถทำให้การแก้ปัญหานั้นสำเร็จลงไปได้
6. ขั้นทดลองหรือตรวจสอบสมมติฐาน เป็นการนำวิธีการแก้ปัญหาในขั้นตั้งสมมติฐานไปใช้ในการแก้ปัญหา
7. ขั้นสรุปผล
8. ขั้นนำไปใช้

Wallace & Adams (1993) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในโปรแกรมการสอนทักษะการคิด ซึ่งโปรแกรมที่ส่งเสริมทักษะการคิดของWallace & Adams คือ Thinking Actively in Social Content, TASC ซึ่ง Wallace & Adams มีความเห็นว่าความสนใจในการสอนทักษะการคิดมีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และโรงเรียนได้มีเป้าหมายในการพัฒนาทักษะการคิดตลอดจนหลักสูตรการเรียน แต่สิ่งสำคัญที่จะต้องจดจำเสมอในการสอน คือ ความเข้าใจในตัวผู้เรียนต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิม และยิ่งกว่านั้นผู้เรียนจะต้องมีการพัฒนาและได้ใช้ความคิดเสมอ ถึงแม้ว่าในบางครั้งจะไม่ส่งผลโดยตรงต่อหัวข้อที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นเรียน หรือการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาข้อมูลใหม่ๆ ในทางตรงข้ามกลับมุ่งเน้นกลับไปยังครูผู้สอน ในเรื่องการพัฒนาทักษะการสอนให้เกิดความเชี่ยวชาญยิ่งขึ้น ซึ่ง Wallace และ Adams ได้ แบ่งขั้นตอนในการฝึกทักษะการคิดอย่างมีประสิทธิภาพของผู้เรียนออกเป็น 8 ขั้นตอน

คือ 1) การแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อ 2) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ทั้งในแง่ทักษะและเนื้อหา 3) การสร้างความคิดใหม่เกี่ยวกับเป้าหมาย 4) ความคิดที่มีต่อการตัดสินใจเพิ่มเติมเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษา 5) ตรวจสอบวิธีการเรียนรู้ 6) การประเมินวิธีการฝึกทักษะและหัวข้อในเชิงลึกมากขึ้นทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม 7) นำเสนอถึงปัญหาและความลำบากในการบรรลุเป้าหมาย และ 8) การเรียนรู้จากประสบการณ์

จากการศึกษาที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า กระบวนการแก้ปัญหาขั้นตอนสำคัญ คือ ต้องมีการระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ศึกษาข้อมูลและแนวทางในการแก้ปัญหา การเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมและถูกต้องตรงกับปัญหามากที่สุด การดำเนินการแก้ไขปัญหามีการประเมินและตรวจสอบปัญหา รวมไปถึงความสามารถในการนำแนวทางในการแก้ปัญหา

2.3 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดแก้ปัญหา

กระบวนการคิดแก้ปัญหจะทำให้นักเรียนมองเห็นปัญหาได้หลายแง่มุม หลายวิธีการ และสามารถเลือกวิธีการที่ดีที่สุดไปใช้ในการแก้ปัญหา

สมจิต สวธน์ไพบูลย์ (2541) ได้ อธิบายว่าในการที่จะแก้ปัญหามากๆ ได้ผู้สอนจะต้อง

1. จัดสภาพการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการในการแก้ปัญหา
2. ปัญหาที่ได้หยิบยกมาให้ ผู้เรียนได้ฝึกฝนนั้นควรเป็นปัญหาใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่เคยพบมาก่อน ควรเป็นปัญหาที่ไม่เกินความสามารถของผู้เรียน หรืออาจกล่าวได้ว่าปัญหานั้นต้องอยู่ในกรอบของทักษะกระบวนการทางเขาวนปัญญาของผู้เรียน
3. การฝึกแก้ปัญหานั้นผู้สอนควรจะแนะนำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ปัญหาว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งใด และหากเป็นปัญหาใหญ่ก็แตกออกไปเป็นปัญหาย่อยๆ แล้วคิดปัญหาย่อยแต่ละปัญหาและเมื่อแก้ปัญหาย่อยได้หมดทุกข้อก็เท่ากับแก้ปัญหานั้นได้เอง
4. จัดบรรยากาศในการเรียนการสอนหรือจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนให้มีการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ตายตัว จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่า เขาสามารถคิดค้นและปรับเปลี่ยนอะไรได้บ้างในบทบาทที่ต่างกัน เป็นการให้โอกาสผู้เรียนได้คิด
5. ฝึกฝนแก้ปัญหาหรือการแก้ปัญหา ปัญหาใดๆ ก็ตามผู้สอนไม่ควรบอกวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงๆ เพราะถ้าบอกให้แล้วผู้เรียนจะไม่ได้ใช้ยุทธศาสตร์การคิดของตนเอง

สำราญ วังนุราช (2542) ได้ให้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนในกระบวนการการแก้ปัญหา ดังนี้

1. สอนให้นักเรียนเข้าใจในความหมาย และประเภทของการแก้ปัญหา

2. สอนให้นักเรียนเข้าใจในเทคนิคการแก้ปัญหาแบบขั้นตอนเดียว และฝึกให้นักเรียนใช้เทคนิคดังกล่าวซึ่งได้แก่ การคิดถอยหลัง การทำปัญหาให้ง่ายลง การพิจารณาปัญหาโดยรวม

3. สอนให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนในการแก้ปัญหาแบบหลายขั้น และฝึกให้ใช้ขั้นตอนดังกล่าวแก้ปัญหาซึ่งได้แก่ สำรวจปัญหา ระบุปัญหา หาทางแก้ไขที่หลากหลาย เลือกทางที่คิดว่าใช่และตีความการแก้ปัญหา และประเมินผลการแก้ปัญหา

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า ในการสอนให้เด็กเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาจะประสบความสำเร็จได้ ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในการจะฝึกให้เด็กรู้จักการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูจะเข้าช่วยเหลือเด็กเมื่อเกิดความจำเป็นจริงๆ เท่านั้น เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดหาแนวทางด้วยตนเองให้มากที่สุด และสิ่งสำคัญที่สุด คือ การกระตุ้นให้เด็กคิด การส่งเสริม ให้กำลังใจ ให้ข้อเสนอแนะแนวทาง และทดลองวิธีการใหม่ๆ จนกว่าเด็กจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.4 การวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา

ในการสร้างแบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา ผู้วิจัยยึดแนวการสร้างแบบวัดทักษะการคิดขั้นสูงของ สุวรรณ อรรถชิตวาทีน (2552) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดทักษะการคิดขั้นสูงที่ประกอบด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา และการคิดอภิमान ซึ่งมีขั้นตอนทั้งหมด 8 ขั้นตอน โดยเน้นการฝึกให้ผู้เรียนมองปัญหาได้อย่างถูกต้อง บอกสาเหตุ วิธีการแก้ปัญหา และประเมินผลความเหมาะสมได้ถูกต้อง

1. การระบุประเด็นปัญหา หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและเงื่อนไขให้ชัดเจนเพื่อนำไปใช้ในการค้นคว้าหาคำตอบ โดยต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ได้แก่ การทำความเข้าใจกับปัญหา การระบุนิยามปัญหา การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2. การกำหนดลำดับแนวคิด หมายถึง การกำหนดแนวทางในการดำเนินการโดยนำความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์เดิมมาจัดเป็นขั้นตอนในการหาคำตอบ เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การหาสาเหตุของปัญหา การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมา การพิจารณาความน่าเชื่อถือ การวางแผนในการดำเนินการ การจัดลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหา

3. การแก้ปัญหา หมายถึง การนำความรู้ที่มีอยู่มาใช้ในการกำหนดแนวทางปรับความคิดให้เป็นไปในเชิงบวก โดยใช้เหตุผลที่ได้มาจากการศึกษามาสร้างเป็นบทสรุปใหม่และนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้แก่ การหาข้อสรุปอย่างมีเหตุผล การปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสม การประยุกต์การบูรณาการความรู้และนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์

4. การประเมินความเหมาะสม หมายถึง การใช้หลักการและเหตุผลในการวิเคราะห์และพิจารณา

เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา และนำไปปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การแบ่งแยกความสำคัญของข้อมูล หรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การประเมินความสำคัญของข้อมูล หรือเหตุการณ์ การวิเคราะห์และการตรวจสอบผล ในการแก้ปัญหา หรือการมองย้อนกลับ

โดยกรอบแนวคิดของแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา คือ

1. นักเรียนรู้ปัญหาและบอกได้ว่าปัญหาคืออะไร
2. รู้วิธีแก้ปัญหา กล้าคิดและเสนอวิธีการแก้ปัญหา แสดงความสามารถในการระดมความคิดจากการประมวลความรู้และประสบการณ์เดิม
3. นักเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดที่ใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาจากวิธีที่เสนอทั้งหมด
4. นักเรียนลำดับขั้นการปฏิบัติจากวิธีการแก้ปัญหาที่เลือก เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสมจากวิธีการแก้ปัญหาทั้งหมดที่เสนออย่างมีเหตุผล
5. นักเรียนรู้ปัญหา เสนอวิธีแก้ปัญหาจากเรื่องที่กำหนดและเลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมจากวิธีการแก้ปัญหาทั้งหมดที่เสนออย่างมีเหตุผล

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัลยา ตากุล (2550) ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดและกระบวนการคิดแก้ปัญหอนาถของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพรายกรณี โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนจำนวน 20 คน ครูผู้รับผิดชอบสอนวิชาแก้ปัญหอนาถ 3 คน ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ มี 11 อย่าง คือ แนวทางในการวิเคราะห์เอกสาร แนวทางการสังเกตสนาม แนวทางการสังเกตทักษะการคิด แนวทางในการสังเกตการณ์ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการสัมภาษณ์นักเรียน แนวทางการสัมภาษณ์ครู แนวทางการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อุปกรณ์บันทึกเสียง และสมุดบันทึก ซึ่งผลการศึกษาพบว่า 1) ทักษะการคิดและกระบวนการแก้ปัญหอนาถของนักเรียนมีพัฒนาการอยู่ในระดับดี 2) แนวคิดและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในอนาคต คือ ควรเพิ่มจำนวนนักเรียนและครู รวมทั้งเพิ่มเวลาเรียนพร้อมทั้งขยายหลักสูตรไปจนถึงช่วงชั้นที่ 4

นภาพร วงค์เจริญ (2550) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพหุปัญญา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของ

โรงเรียนอัสสัมชัญ เขตบางรัก จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยคือ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ 3) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพหุปัญญา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพหุปัญญา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี